

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 18-19 listopada 2015r.
na kierunku **architektura**
prowadzonym w obszarze **nauk technicznych**
na poziomie studiów **pierwszego stopnia**
realizowanych w formie studiów **stacjonarnych**
w
Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Raciborzu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący:

dr hab. inż. arch. Jerzy Uścińowicz – członek PKA

członkowie:

dr hab. inż. Janusz Uriasz – członek PKA

dr hab. inż. arch. Barbara Gronostajska – ekspert PKA

Wioletta Marszelewska – ekspert PKA ds. wewnętrznych systemów zapewnienia jakości kształcenia

Wiktor Kordyś – ekspert PKA ds. studenckich

Sylwia Gamoń – ekspert PKA ds. studenckich / obserwator

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku *architektura* prowadzonym w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Raciborzu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Instytutu, dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym harmonogramem. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania ze studentami, pracownikami Instytutu, z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, za prowadzenie kierunku studiów, praktyki, a także z przedstawicielami Samorządu Studentów, Biura Karier. Ponadto przeprowadzono hospitację zajęć oraz dokonano przeglądu bazy dydaktycznej i socjalnej wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu oraz eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	nie-dostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia				X	
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe ¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia				X	
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia			X		
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych			X		
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów			X		

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

Max. 1800 znaków (ze spacjami)

1.

Podstawowy problem, który pojawił się w trakcie wizytacji związany jest z niewłaściwym przyporządkowaniem kierunku do ogólnoakademickiego profilu kształcenia. Uczelnia jest małą jednostką, której działania skierowane są głównie na działalność dydaktyczną, a nie naukową. Prowadzone prace naukowe związane są z indywidualnymi zainteresowaniami pracowników i wynikają z pracy w poprzednich jednostkach, a nie jednoznacznie określoną strategią Instytutu, który nie prowadzi badań naukowych porównywalnych do tych realizowanych na uczelniach publicznych. W związku z czym powinien jak najszybciej zmienić swój profil na praktyczny.

Uczelnia przedstawiła ogólne plany rozwoju i zmiany strategii działania. Jednostka zamierza przyjąć nową strategię na lata 2016-2018 do której przyjęto założenia. Przyjęcie tego dokumentu przewiduje się na październik 2016. Uczelnia deklaruje „kreowanie oferty programowej w ramach profilu praktycznego”. Przekazana dokumentacja w odpowiedzi na raport nie zawiera informacji/dokumentacji potwierdzającej jak tak głęboka zmiana koncepcji kształcenia z profilu ogólnoakademickiego na praktyczny będzie realizowana. Jest to więc na tym etapie wyraz intencji, który należy zweryfikować w praktyce, po przyjęciu tej strategii i wcieleniu w życie złożonych deklaracji.

Uczelnia po wizytacji ZO Komisji Akredytacyjnej dokonała pewnych zmian, które mogą prowadzić do poprawy jakości kształcenia w okresie przejściowym, przed ostatecznym przeprofilowaniem kierunku. Dokonano zmian w strukturze kart przedmiotów, tak aby stały się bardziej czytelne. Dodatkowo zostały one zamieszczone na stronie internetowej Uczelni, a także dokonano korekty matrycy kierunkowych efektów kształcenia. Dokonano zmian programowych zapewniających studentowi możliwość doboru modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS. ZO przychyliła się do słuszności podjętej decyzji. Proponuje jednak aby wybieralność wprowadzić dopiero od 2 roku studiów a nie od 1 (na 2 semestrze). Studenci pierwszego roku studiów nie są jeszcze na tyle przygotowani aby dokonywać takich wyborów. Jest również ważne aby na pierwszym roku studiów oferowane przedmioty były takie same, umożliwiając wyrównanie różnic edukacyjnych. Jak wynikało z przeprowadzonej analizy egzaminu wstępnego, występuje duże zróżnicowanie wśród kandydatów. Jednostka nie przedstawiła jednak w odpowiedzi na raport kart przedmiotów, zaproponowanych jako wybieralne, w związku z czym ZO nie może się do nich ustosunkować i poddać analizie ich wartość. Również brak wymaganego prawem powiązania modułów zajęć z badaniami naukowymi, w zadeklarowanej dziedzinie nauki, w wymiarze nie mniejszym niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS, należy zweryfikować podczas następnej wizytacji.

Pozytywnie należy ocenić podjęte działania zmierzające do umiędzynarodowienia studiów, w szczególności wymiany studentów w ramach Erasmus+. Jednak ocenę wymiany studentów będzie można dokonać dopiero po zakończeniu przynajmniej jednego semestru realizacji takiej wymiany.

2.

Zastrzeżenia dotyczące liczby i jakości kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzonych w jednostce badań naukowych mających zapewnić realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia — nie zostały usunięte. Jednostka prowadzi prace zmierzające do uzupełnienia składu minimum kadrowego przy jednoczesnej perspektywie zmiany profilu kształcenia z ogólnoakademickiego na praktyczny. Mimo tych prac w dalszym ciągu występuje niedobór jednego samodzielnego nauczyciela akademickiego oraz jednego nauczyciela ze stopniem naukowym doktora.

Zaplanowane wzmocnienie kadry przez pracownika z zagranicy, posiadającego doświadczenie praktyczne, zostało zrealizowane przez zatrudnienie jednego profesora dr z Australii. Skuteczność tego działania może być jednak zweryfikowane dopiero po zakończeniu wymaganej procedury dotyczącej uznawania stopni i tytułów naukowych uzyskanych zagranicą, w dostosowaniu do polskich wymagań w tym zakresie.

W odpowiedzi na raport, w zestawieniu nauczycieli zaproponowanych do minimum kadrowego ujęto także jednego doktora, nie zgłoszonego uprzednio do tego minimum. Nie przedstawiono jednak dokumentów poświadczających o jego zatrudnieniu w Jednostce, a także o formie tego zatrudnienia. Nie załączono też jego oświadczenia. Ewentualna skuteczność tego zatrudnienia może być również potwierdzona po wypełnieniu stosownych prawnie wymagań.

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	nie-dostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia			X		
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia			X		

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 1

Instytut Architektury nie posiada własnej misji i strategii lecz funkcjonuje w oparciu o ogólną misję i strategię Uczelni. Polityka Instytutu Architektury stara się podążać za tą misją i strategią jednak plany rozwoju kierunku nie są do końca skonkretyzowane. Pomimo, że Jednostka deklaruje chęć zmiany profilu na praktyczny, strategia rozwoju Uczelni tego nie przewiduje. Nie poczyniono też właściwych ku temu działań organizacyjnych. Za celowością takiej transformacji przemawia jednak wyraźnie praktyczne sprofilowanie tego kierunku, zwłaszcza nauczająca kadra doświadczonych praktyków oraz rozbudowany system zajęć praktycznych i praktyk, przy równoczesnym niedopełnieniu, wymaganych przy profilu ogólnoakademickim, standardów dotyczących prowadzenia w Jednostce badań naukowych i niewystarczającym udziale zajęć dydaktycznych z nimi powiązanych.

Kierunek *architektura* objęty jest systemem weryfikacji efektów kształcenia, który znajduje umocowanie w *Regulaminie Studiów*, *Regulaminie studenckich praktyk zawodowych*, a także w procedurach zawartych w Instytutowej Księdze Jakości Kształcenia. Jednostka przyporządkowała ten kierunek zgodnie z treścią efektów kształcenia. Zakładane przez nią efekty odnoszące się do realizowanego programu studiów, stopnia i profilu kształcenia są sformułowane w większości zgodnie z wymogami standardów kształcenia dla kierunku *architektura* oraz KRK.

Brak jest jednak spełnienia niektórych, istotnych wymagań określonych w obowiązujących jednostkę innych przepisach prawa, w szczególności, zapewnienia studentowi elastyczności w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS oraz powiązania modułów zajęć z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi związanymi z ocenianym kierunkiem, w adekwatnej dziedzinie nauki. w wymiarze nie mniejszym niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.

Prowadzenie badań naukowych jest jednym z podstawowych wymogów, w przypadku nauczania na profilu ogólnoakademickim. Jednostka oferuje wiele przedmiotów o charakterze praktycznym, lecz nie naukowo-badawczym. Studenci są przygotowani do prowadzenia badań w bardzo ograniczonym zakresie. Formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi, opracowanie i prezentacja wyników badań występuje sporadycznie i w zakresie bardzo uproszczonym. Potwierdzają to jednoznacznie analizy prac dyplomowych, szczególnie pisemnych.

W odniesieniu do prac etapowych ZO nie miał większych uwag, choć przyjęte formy pozwalają tylko na częściową weryfikację założonych efektów kształcenia. Mankamentem jest forma rekrutacji kandydatów na studia, stosowana podczas egzaminów wstępnych z rysunku, która nie daje możliwości pełnej weryfikacji ich uzdolnień i predyspozycji do kształcenia na tym kierunku.

Znaczące uwagi krytyczne dotyczą przeanalizowanych prac dyplomowych.

Powszechny jest też brak wiedzy odnośnie konieczności formułowania założeń metodologicznych pracy: zdefiniowania problemów badawczo-projektowych, określenia celów pracy i projektu, też i metod badań. Prace nie podejmują pogłębionych, adekwatnych do statusu pracy, analiz problemowych. Brakuje też niejednokrotnie wniosków. Prace pisemne są w większości tylko lapidarnym opisem projektu. Wiele mankamentów dostrzeżono też w samym procesie dyplomowania. Stosowane formy weryfikacji efektów są nieskuteczne. W większości ocenionych prac występują podobne błędy metodyczne, a oceny wystawiane przez opiekuna i recenzenta są zawyżane. W egzaminie dyplomowym występują pytania monotematyczne. Brak jest pytań problemowych i przekrojowych, z zakresu różnych kategorii wiedzy.

Program kształcenia umożliwia też w bardzo ograniczonym stopniu umiędzynarodowienie procesu kształcenia. Uczelnia nie oferuje kształcenia w językach obcych. Główną formą internacjonalizacji są warsztaty zagraniczne. Nie uczestniczy natomiast w wymianie Erasmus oraz Erasmus+. Dopiero niedawno Uczelnia podpisała kilka porozumień, które taką wymianę w przyszłości umożliwią.

Za nie w pełni skuteczną uznano weryfikację efektów w procesie dyplomowania. W większości ocenionych prac występują podobne błędy metodyczne, a oceny wystawiane przez opiekuna i recenzenta są zawyżane.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 1

Zaleca się dokonanie przeprofilowania kierunku z profilu ogólnoakademickiego na praktyczny lub przeorientowanie oferty programowej Jednostki, adekwatnie do wymagań prawnych.

Należy zapewnić w programie elastyczność w doborze modułów kształcenia, w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia.

W przypadku kontynuacji nauczania na profilu ogólnoakademickim, należy podjąć prowadzenie badań naukowych na kierunku, a w przypadku dokonania tego należy uwzględnić, przypisanie modułów zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi, w zadeklarowanej dziedzinie nauki, do której odnoszą się efekty kształcenia, w wymiarze nie mniejszym niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.

Zalecane jest zwiększenie aktywności międzynarodowej, a szczególnie nawiązanie współpracy w ramach programu Erasmus+ lub innych programów międzynarodowych.

Zaleca się wprowadzenie bardziej restrykcyjnych wymagań rekrutacyjnych, związanych z egzaminem wstępnym z rysunku.

Zaleca się poprawę procesu dyplomowania, zwłaszcza w aspekcie metodyki realizacji pracy dyplomowej, w szczególności jej części analityczno-opisowej.

Dla zwiększenia użyteczności karty przedmiotów powinny być udostępnione w postaci elektronicznej.

Należy zweryfikować lub wyjaśnić brak pokrycia wskazanych efektów oraz zapisy odnoszące się do treści wskazanych kart przedmiotów.

1.1 Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1. Opis stanu faktycznego

Misją Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu jest „wzbogacenie wiedzy studenta oraz kształcenie wysoko wykwalifikowanych, przedsiębiorczych kadr, zdolnych sprostać wyzwaniom gospodarki światowej. Uczelnia we współpracy ze środowiskiem lokalnym służy rozwojowi regionu poprzez oferowanie wysokiej jakości usług edukacyjnych.”

Instytut Architektury nie posiada własnej misji i strategii lecz funkcjonuje w oparciu o ogólną misję i strategię odnoszącą się do całej Uczelni. Polityka Instytutu Architektury stara się jednak podążać za tą misją i strategią, dostosowując swoją ofertę edukacyjną na kierunku *architektura* do zmieniających się oczekiwań i warunków rynku pracy, poprzez aktywność w działalności lokalnej oraz współpracę z otoczeniem. Pomimo swojego krótkiego, 4 letniego okresu działalności, stara się rejestrować zmieniające się potrzeby rynku, dostosowując program kształcenia do oczekiwań w zakresie przygotowania do zawodu architekta. Zawód ten należy do zawodów regulowanych i obowiązuje procedura ubiegania się o uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej oraz wymagania co do kandydatów, którzy aspirują do ich uzyskania. Edukacja na tym

kierunku podlega więc regulacji w postaci istnienia standardów kształcenia określonych w *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: weterynarii i architektury* oraz *Dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu i Rady Europy z dnia 7 września 2005r.* W tym zakresie prowadzony kierunek *architektury* wizytowanej Jednostki nie odbiega zbytnio od ofert innych jednostek realizujących nauczanie na tym kierunku, ale stara się włączyć w zapotrzebowanie lokalnego środowiska zawodowego architektów.

Ogólne obszary rozwoju Instytutu podporządkowane są kształceniu głównie kadry inżynierskiej. Stara się orientować swój rozwój zgodnie z potrzebami społecznymi związanymi z regionalnym rynkiem pracy. Upatruje też swoją szansę w rozwijaniu problematyki związanej z kształtowaniem zrównoważonego środowiska życia człowieka, technologii tzw. architektury energooszczędnej, pasywnej, proekologicznej. Jest to dziś sfera popularna i dynamicznie rozwijająca się.

Ważnym elementem strategii jest przygotowanie absolwenta do dalszego kształcenia się na drugim stopniu studiów, na innych uczelniach. W tym roku pierwsi absolwenci ukończyli już studia i część z nich zamierza kształcić się dalej. Na spotkaniu z ZO studenci stwierdzili, że planują podjęcie dalszych studiów na innych uczelniach, w celu uzyskania stopnia magistra. Jednostka stara się sprostać ich aspiracjom.

Warto podkreślić, że działania Instytutu są mocno wspierane przez Władze Uczelni, dla których kierunek *architektura* jest bardzo ważny.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.1 — w pełni

3. Uzasadnienie oceny.

Koncepcja kształcenia oraz wizja rozwoju kierunku *architektura* jest skorelowana z misją i strategią rozwoju Uczelni. Umożliwia absolwentowi zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji, potrzebnych do uzyskania uprawnień projektowych w zakresie ograniczonym oraz do podjęcia dalszych studiów na II stopniu kształcenia, w celu uzyskania tych uprawnień w pełnym zakresie. Stara się też reagować na potrzeby rynku pracy regionu. Silne zakorzenienie w potrzebach społeczności lokalnej jest wartością, która konstytuuje dążenia Jednostki w długofalowych działaniach strategicznych i spełnieniu się misji Uczelni.

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1. Opis stanu faktycznego

Wizytowana Jednostka zakończyła pierwszy cykl kształcenia na kierunku *architektura*. Okres ten wydaje się zbyt krótki, aby pozwolić na wyraziste ukształtowanie planów rozwoju kierunku. Instytut prowadzony jest od 2 miesięcy przez nowego dyrektora, a Uczelnia przez nowego rektora. Są to więc nowe warunki zarządzania kierunkiem.

Uczelnia ma co prawda strategię rozwoju na lata 2014-2016 lecz Instytut prowadzący kierunek takiej odrębnej strategii nie posiada. Strategia Uczelni nie zawiera z kolei mierzalnych celów odniesionych do kierunku, które zamierza zrealizować. Jednostka w roku 2013 dokonała oceny swych mocnych i słabych stron. Analiza ta może być podstawą planowania rozwoju kierunku, a zwłaszcza jego docelowego sprofilowania.

Jednostka rozwija się obecnie głównie od strony dydaktycznej. Nie są natomiast prowadzone w Instytucie badania naukowe. Zespół wizytujący odnotował przesłanki świadczące o podjęciu współpracy jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Utworzona struktura opiniodawcza w postaci Zespołu Konsultacyjnego jest wstępną formą instytucjonalnego usankcjonowania dialogu programowego. Nie jest ona jednakże w pełni reprezentatywna dla tego kierunku, co ukazano w pkt. 3.1.

Zespół oceniający otrzymał informację o planach zamiany profilu kształcenia na kierunku *architektura* z ogólnoakademickiego na praktyczny. Jest to decyzja kluczowa, dająca absolwentom konkretne kwalifikacje, dostosowane do wymogów rynku pracy. Obecnie Jednostka realizuje program przejściowy, a nowy jest przygotowywany. Decyzja jest też słuszna, chociażby ze względu na wprowadzoną już dużą liczbę w programie przedmiotów o charakterze praktycznym (w tym również praktyk zawodowych) oraz obiektywną samoocenę w aspekcie możliwości naukowego rozwoju Jednostki i trudnościami, z którymi się ona zmagą w sferze prowadzenia badań naukowych. W przypadku bowiem profilu ogólnoakademickiego, zgodnie z § 4.5. *Rozporządzenia Mini-*

stra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370): „Program studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim obejmuje moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 1 pkt 2, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych.

Tego warunku Jednostka nie spełnia.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.2 — częściowo

3. Uzasadnienie oceny

Plany rozwoju kierunku nie są do końca skonkretyzowane. Strategia rozwoju obecnie realizowana na Uczelni nie przewiduje jednak przejścia na kształcenie o profilu praktycznym. Ewentualne powzięcie decyzji o przekształceniu istniejącego profilu ocenić należy pozytywnie. Jednostka stara się uwzględniać tendencje zmian i reaguje na potrzeby otoczenia, w tym w szczególności rynku pracy w zakresie budownictwa i architektury. Powinno to mieć swoje ujęcie w planach rozwoju Instytutu i Uczelni.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1. Opis stanu faktycznego

Instytut Architektury realizuje obecnie na kierunku *architektura* I stopień studiów inżynierskich, stacjonarnych, o profilu ogólnoakademickim. Studia te trwają 7 semestrów. Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia* (Dz. U. z 2014r. poz. 1370) Jednostka nadała proponowanej ofercie kształcenia profil ogólnoakademicki. Kierunek przyporządkowano do obszaru kształcenia w zakresie *nauk technicznych*, dziedziny *nauk technicznych* i dyscypliny naukowej *architektura i urbanistyka*, do których odnoszą się efekty kształcenia.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.3 — w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka przyporządkowała kierunek studiów zgodnie z treścią efektów kształcenia.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/którego kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1. Opis stanu faktycznego

W czasie wizytacji Zespół Oceniający przeanalizował dokumentację, która wskazuje, że zakładane efekty kształcenia zapewniają osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia sformułowanych w standardach kształcenia dla kierunku *architektura* (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 29 września 2011r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów weterynarii i architektury), efektów obszarowych z obszaru *nauk technicznych* oraz uwzględniają pełne zestawienie wymaganych efektów prowadzących do nabycia kompetencji inżynierskich. Są one zgodne z *Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego* oraz koncepcją rozwoju kierunku.

Dla ocenianego kierunku studiów zostało sformułowanych 40 efektów kierunkowych, z uwzględnieniem: wiedzy – 14 efektów, umiejętności – 17 i kompetencji – 9. Uwzględniono wszystkie efekty kształcenia dla obszaru *nauk technicznych*, z którego kierunek się wywodzi. Są one wystarczające z punktu widzenia wymogów KRK. Struktura kierunkowych efektów kształcenia jest w większości prawidłowa.

Kierunkowe efekty kształcenia zostały jednoznacznie przyporządkowane do właściwych efektów obszarowych (zał. nr 1, 2 do uchwały 75/2012 Senatu PWSZ), a jednocześnie, w ramach przedstawionej „*Matrycy kierunkowych efektów kształcenia*” (Załącznik nr 3 ww. uchwały), do poszczególnych modułów kształcenia (tj.: przedmiotów podstawowych, proj. architektonicznego, proj. urbanistycznego / planowania przestrzennego, historii i teorii architektury i urbanistyki, budownictwa ogólnego, konstrukcji budowlanych, instalacji i infrastruktury technicznej, sztuk plastycznych, prawodawstwa, ekonomii i organizacji, technik informacyjno-komunikacyjnych, kultury fizycznej). Jednostka powinna wyjaśnić brak pokrycia w zakresie umiejętności dla modułu – *historia i teoria architektury i urbanistyki* (zał. 3 ww. uchwały). Nie do końca zrozumiałe jest użycie w tabeli krzyżyków (od jednego do trzech).

Przedmiotowe efekty kształcenia zostały właściwie sformułowane w sylabusach przedmiotów, w układzie efektów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Występuje zgodność kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia z wymaganiami KRK, a także spójność z przyjętą koncepcją kształcenia.

Jednocześnie sformułowano zastrzeżenia do kart przedmiotów:

- układ karty, z którego trudno zorientować się o przypisanych do przedmiotów punktach ECTS;
- w pkt. 23 – nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia (do godzin zajęć obowiązkowych dopisano godziny kontaktowe/konsultacje, a przecież student nie ma obowiązku uczestniczenia w konsultacjach).

Studenci wizytowanego kierunku są zapoznawani z efektami kształcenia zamieszczonymi w kartach poszczególnych przedmiotów podczas pierwszych zajęć organizacyjnych. Efekty kształcenia sformułowano w sposób dla nich zrozumiały. Karty przedmiotów są udostępniane studentom jedynie poprzez ich ekspozycję w gablotach informacyjnych Uczelni. W ich ocenie udostępnienie tych kart w postaci elektronicznej uczyniłoby je bardziej użytecznymi.

Zdaniem studentów założone efekty kształcenia są realizowane w toku zajęć, a przyjęte formy ich weryfikacji są odpowiednie do możliwości ich osiągnięcia. Efekty te uwzględniają zdobywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do działalności na rynku pracy oraz w dalszej edukacji. Znaczna część studentów obecnych na spotkaniu z ZO wskazała, iż po zakończeniu studiów na wizytowanym kierunku, chce kontynuować swoje kształcenie w ramach studiów II stopnia.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.4 — **w pełni**

3. Uzasadnienie oceny

Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia są sformułowane zgodnie z wymogami KRK, standardami kształcenia dla kierunku *architektura*. Program kształcenia umożliwia studentom uzyskanie odpowiedniego poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych poprzez osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia, które wpisują się w obszarowe efekty kształcenia, w zakresie *nauk technicznych*, uwzględniają wszystkie efekty prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich oraz są zgodne z ww. standardami kształcenia dla kierunku *architektura*. Program studiów uwzględnia moduły przedmiotów gwarantujące realizację wszystkich zakładanych efektów kształcenia. Należy jednak zweryfikować lub wyjaśnić brak pokrycia wskazanych efektów oraz zapisy odnoszące się do treści wymienionych kart przedmiotów.

Studenci wizytowanego kierunku są zaznajamiani z efektami kształcenia podczas pierwszych zajęć organizacyjnych. Taki sposób informacji studenci ocenili pozytywnie. Karty poszczególnych przedmiotów zawierają opis efektów kształcenia, które są dla nich zrozumiałe. Dla zwiększenia użyteczności karty powinny być udostępnione w postaci elektronicznej.

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określone dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1. Opis stanu faktycznego

1.5.1 – Program kształcenia został skonstruowany w większości zgodnie z wytycznymi zawartymi w *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 29 września 2011r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów weterynarii i architektury*.

1.5.2

Dobór treści programowych dla kierunku *architektura* został skonstruowany w taki sposób, aby uwzględniając

aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku, w pełni odpowiadał zakładanym efektom kształcenia. Opis poszczególnych przedmiotów zawartych w programie studiów dla całego cyklu kształcenia został zawarty w kartach przedmiotów (w załączeniu). W kartach zawarte są wymagania wstępne oraz cel przedmiotu wraz z formą prowadzenia zajęć, treściami kształcenia i literaturą. Opisane są również efekty kształcenia wraz z odniesieniem do ocenianego kierunku oraz metodą sprawdzania efektu i określonymi warunkami zaliczenia przedmiotu.

1.5.3

Załącznik nr 11 *Raportu Samooceny* zawiera karty przedmiotów w układzie poszczególnych semestrów. Sylabusy zawierają informacje dotyczące: usytuowania modułu w systemie studiów, charakterystykę przedmiotu, efekty kształcenia i metody ich sprawdzania oraz przyznaną punktację ECTS dla poszczególnych modułów kształcenia. Należy jednak przemodelować karty przedmiotów, tak aby ilość punktów ECTS przypisanych do danego przedmiotu znalazła się na początku karty. W obecnej formie jest nieczytelna.

Uwagi dotyczące przydziału punktów ECTS zostały zawarte w pkt. 1.5.4.

Uczelnia oferuje wiele przedmiotów o charakterze praktycznym, lecz nie badawczym. Analiza metod kształcenia pozwala stwierdzić, że studenci są przygotowani do prowadzenia badań w bardzo ograniczonym zakresie. Formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi, opracowanie i prezentacja wyników badań występuje sporadycznie, w zakresie bardzo uproszczonym. Potwierdzają to analizy prac dyplomowych, szczególnie pisemnych.

Zdaniem studentów metody kształcenia wykorzystywane w dydaktyce mają charakter grupowy lub indywidualny. Studenci wskazali na różne metody wykorzystywane podczas zajęć wykładowych, zarówno klasyczne metody prezentacyjne, jak i metody angażujące studentów w dyskusje problemowe. W ramach zajęć ćwiczeniowych, stosowane są bardziej zindywidualizowane metody kształcenia, związane ze specyfiką kierunku (np. korekty). Studenci obecni na spotkaniu z ZO pozytywnie odnieśli się do tych metod. W ich ocenie wszystkie one wymagają samodzielnego uczenia się, a dodatkową motywację w tym względzie stanowi regularna ich weryfikacja etapowa oraz końcowa. Metody zostały określone przez obecnych na spotkaniu z ZO studentów jako adekwatne do ich potrzeb.

Studenci nie mają jednak świadomości, iż ich profil kształcenia ma charakter ogólnoakademicki. Ze względu na dużą liczbę nauczycieli - praktyków, studenci charakteryzują swój kierunek jako praktyczny. Tym niemniej mają oni poczucie, iż program kształcenia zawiera efekty kształcenia mające przygotować ich do prowadzenia w przyszłości badań (wskazano na przedmioty mające charakter „wprowadzenia do metodologii”). Treść prac dyplomowych pisemnych tego jednak nie potwierdził.

1.5.4

Program studiów obejmuje kształcenie w systemie siedmiosemestralnym i pozwala na uzyskanie tytułu zawodowego inżyniera architekta. W trakcie procesu nauczania student uzyskuje 210 punktów ECTS. Liczba punktów ECTS, jaką student musi zdobyć w ramach zajęć wymagających bezpośredniego kontaktu z nauczycielem akademickim wynosi 54% (114 ECTS). Pozostałe punkty student uzyskuje w ramach pracy własnej.

W sylabusach zostały zamieszczone bilanse nakładów czasu pracy studenta uzasadniające przyznanie określonej punktacji ECTS. Obok godzin przepracowanych z prowadzącymi, obejmują zróżnicowane formy pracy własnej studenta, m.in. udział w konsultacjach, budzi to jednak wątpliwość i zostało szczegółowo opisane w pkt 1.4. Średnia relacja punktacji ECTS uzyskana na godziny kontaktowe do pracy własnej wskazuje, iż na 1 godzinę zajęć z udziałem nauczyciela akademickiego przypada 1,2 godziny samodzielnej pracy studentów w przypadku przedmiotów projektowych oraz 1 godzina w przypadku przedmiotów seminariów i wykładów. Analiza przedstawionych bilansów nakładów czasu pracy studenta wykazuje, iż w większości przypadków przydział punktów ECTS jest uzasadniony i dobrze odpowiada całkowitym nakładom czasu pracy studenta. Aktywizując różne formy pracy ze studentami umożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Należy jednak zwrócić uwagę na brak w kartach przedmiotów informacji dotyczących punktów ECTS, które student uzyskuje w ramach pracy samodzielnej. Poniżej przedstawiono przykładowe informacje zawarte w kartach przedmiotów.

- Projektowanie architektoniczne - zabudowa jednorodzinna – sem. III. Przypisano całkowitą liczbę punktów ECTS: 9. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego: 4, Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach o charakterze praktycznym (laboratoria,

projekty): 8.

- Podstawy planowania miast – sem. V - Przypisano całkowitą liczbę punktów ECTS: 4. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego: 2, Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach o charakterze praktycznym (laboratoria, projekty): 3.
- Dyplom Inżynierski (Projekt) - Przypisano całkowitą liczbę punktów ECTS: 15. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego: 5, Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach o charakterze praktycznym (laboratoria, projekty): 14.

Zapis taki nie jest zrozumiały i należy go wyjaśnić.

Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych. Dostosowany jest on do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów dla wszystkich przedmiotów, z wyjątkiem Dyplomu Inżynierskiego, któremu przypisano ilość godzin – 120, z czego 105 na projekt. Wartość ta wydaje się być zawyżona.

1.5.5.

Ogólna punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa.

Realizowane studia trwają 7 semestrów, co odpowiada 210 punktom ECTS. Program uchwalony na lata 2015-2019 (załącznik A-1 nr 1_2015) zakłada ogólną liczbę zajęć w wymiarze 2520 godzin, w tym 225 godzin z przedmiotów kształcenia ogólnego, do których zaliczono 120 godzin języka obcego i 8 pkt. ECTS oraz 60 godzin wychowania fizycznego, którym odpowiadają 2 punkty ECTS, a także 30 godzin z technik informacyjnych z 2 ECTS. Dodatkowo program kształcenia uwzględnia 120 godzin z przedmiotów do wyboru oraz praktyki w liczbie 270 godzin. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać realizując zajęcia wynosi 210, a o charakterze praktycznym wynosi 156 ECTS, co stanowi 74% zajęć określonych w programie nauczania, a więc ponad 50% wymaganych, jako wartość minimalna, w standardach kształcenia dla kierunku architektury. Łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując wybrane przez siebie moduły kształcenia, wynosi 8 punktów ECTS, co stanowi 3,8% zajęć określonych w programie nauczania, co nie spełnia warunku wymaganego minimum 30%. Za pracę dyplomową inżynierską student, zgodnie ze standardami, otrzymuje 15 pkt, ECTS

Należy zwrócić uwagę, że oceniana Jednostka nie prowadzi badań naukowych na kierunku *architektura*. Działalność dydaktyczna powiązana z badaniami związana jest jedynie z indywidualnymi zainteresowaniami naukowymi i aktywnością projektowo-twórczą nauczycieli. Z uwagi na ograniczone środki na działalność naukową w ramach PWSZ i indywidualny charakter prowadzonych badań wizytowana Jednostka nie wykazuje wystarczającego (50%) udziału punktów ECTS, przypisanych zajęciom powiązanym z działalnością naukową. Jest to dodatkową motywacją do przeprofilowania kierunku.

1.5.6.

Jednostka powinna zapewnić studentom elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS. Studenci mają jedynie możliwość wyboru języka, zajęć z wychowania fizycznego oraz przedmiotów fakultatywnych, którym w sumie przypisano 8 punktów ECTS (3,8 % wszystkich punktów ECTS), a więc w stosunku do wymaganego minimum 63 punktów, jest to liczba znikoma. Ograniczoną możliwość wyboru przedmiotów potwierdzili też studenci. Wybór ten ograniczono do seminarium, języka obcego i specjalności. W ramach specjalności, w drodze głosowania przeprowadzanego wśród wszystkich studentów danego roku, wybierany jest przedmiot fakultatywny, który będzie prowadzony w danym semestrze. Takiej metody wyboru uznać za prawidłową nie można.

1.5.7.

W programie studiów właściwie przewidziano, iż semestr 1 i 2 obejmuje przedmioty podstawowe i przedmioty wykształcenia ogólnego; natomiast semestr 3, 4, 5, 6, 7 obejmuje głównie przedmioty kierunkowe. Prowadzone formy zajęć są zróżnicowane, choć ze względu na charakter przyszłej pracy zawodowej w programie studiów, słusznie dominują zajęcia o charakterze projektowym. Zgodnie ze standardami zajęciom o charakterze praktycznym (w tym zajęciom o charakterze projektowym, laboratoryjnym i warsztatowym) przypisano 156 ECTS, co stanowi 74% zajęć określonych w programie nauczania, co spełnia warunki tych standardów, określone na ponad 50%. Ze względu na konieczność zapewnienia wysokiej jakości i komfortu prowadzonych zajęć, wszystkie zajęcia projektowe i laboratoria komputerowe odbywają się w grupach, przeważnie 12-15 osobowych, i są prowadzone przez doświadczonych i praktykujących architektów, z których większość ma uprawnienia projektowe. Prace dyplomowe inżynierskie realizowane są w grupach, przy czym

na jedną grupę przypada 105 godzin zajęć z promotorem.

Zajęcia są prawidłowo zaplanowane, dzięki czemu nie trwają do późnych godzin wieczornych. Studenci na spotkaniu z ZO podkreślali, że prowadzący są dostępni również poza godzinami konsultacji i mogą się z nimi komunikować również drogą mailową.

Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA odnosili się do organizacji zajęć pozytywnie, wskazując iż tygodniowy plan zajęć został podzielony blokowo, z uwzględnieniem odpowiednich przerw.

Pozytywnie ocenili dobór przedmiotów, przypisany im nakład pracy, a także ich sekwencję. W ich ocenie liczebność grup jest odpowiednia, natomiast liczba zajęć indywidualnych odpowiada ich potrzebom.

Zgodnie z § 2 ust. 3-6 *Regulaminu Studiów PWSZ w Raciborzu* (Załącznik nr 1 do Uchwały Senatu PWSZ w Raciborzu nr 265/2015 z dnia 23 kwietnia 2015r.), studenci mogą starać się o przyznanie im Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS) lub Indywidualnego Programu Studiów, wraz z Planem Studiów (IPS-PS). IOS polega na indywidualnym uzgodnieniu z prowadzącymi zajęcia sposobów i terminów realizacji przedmiotów, w obowiązującym studenta planie studiów. IOS może zostać przyznany także studentom z niepełno-sprawnościami. Natomiast IPS-PS polega na modyfikacji planu studiów studentów wybitnie uzdolnionych. Studenci obecni na spotkaniu z ZO wskazali, iż znają powyższe instytucje i wiedzą w jaki sposób się o nie ubiegać.

W programie studiów właściwie przewidziano, iż semestr 1 i 2 obejmuje przedmioty podstawowe i przedmioty wykształcenia ogólnego; natomiast semestr 3, 4, 5, 6, 7 obejmuje głównie przedmioty kierunkowe. Prowadzone formy zajęć są zróżnicowane, choć ze względu na charakter przyszłej pracy zawodowej w programie studiów, słusznie dominują zajęcia o charakterze projektowym. Ze względu na konieczność zapewnienia wysokiej jakości i komfortu prowadzonych zajęć, wszystkie zajęcia projektowe i laboratoria komputerowe odbywają się grupach, przeważnie 12-15 osobowych, i są prowadzone przez doświadczonych i praktykujących architektów, z których większość ma uprawnienia projektowe. Prace dyplomowe inżynierskie realizowane są w grupach, przy czym na jedną grupę przypada 105 godzin zajęć z promotorem.

Zajęcia są prawidłowo zaplanowane, dzięki czemu nie trwają do późnych godzin wieczornych. Studenci na spotkaniu z ZO podkreślali, że prowadzący są dostępni również poza godzinami konsultacji i mogą się z nimi komunikować również drogą mailową.

Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA odnosili się do organizacji zajęć pozytywnie, wskazując iż tygodniowy plan zajęć został podzielony blokowo, z uwzględnieniem odpowiednich przerw.

Pozytywnie ocenili dobór przedmiotów, przypisany im nakład pracy, a także ich sekwencję. W ich ocenie liczebność grup jest odpowiednia, natomiast liczba zajęć indywidualnych odpowiada ich potrzebom.

Zgodnie z § 2 ust. 3-6 *Regulaminu Studiów PWSZ w Raciborzu* (Załącznik nr 1 do Uchwały Senatu PWSZ w Raciborzu nr 265/2015 z dnia 23 kwietnia 2015r.), studenci mogą starać się o przyznanie im Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS) lub Indywidualnego Programu Studiów, wraz z Planem Studiów (IPS-PS). IOS polega na indywidualnym uzgodnieniu z prowadzącymi zajęcia sposobów i terminów realizacji przedmiotów, w obowiązującym studenta planie studiów. IOS może zostać przyznany także studentom z niepełno-sprawnościami. Natomiast IPS-PS polega na modyfikacji planu studiów studentów wybitnie uzdolnionych. Studenci obecni na spotkaniu z ZO wskazali, iż znają powyższe instytucje i wiedzą w jaki sposób się o nie ubiegać.

1.5.8

Ważnym elementem studiów są praktyki zawodowe, które nie spełniają wymagań sformułowanych w standardach kształcenia dla kierunku *architektury*, dotyczących 4 tygodni, ponieważ długość praktyk została podana w godzinach (210 h). Zasady i formy odbywania praktyk, zgodnie ze standardami, realizowane są według *Regulaminu praktyk studenckich* ustalonego przez Jednostkę. Wymiar praktyk oraz semestry, w trakcie których są realizowane zostały określone w planie studiów. ZO po analizie planów studiów zauważył jednak kilka błędów merytorycznych, a mianowicie:

— plener rysunkowy potraktowano jako praktykę, podczas gdy on nią nie jest,

— długość trwania praktyk, zgodnie z zapisami standardów, podaje się w tygodniach, a nie w godzinach.

Zatem studenci w trakcie siedmiu semestrów studiów odbywają trzy praktyki: inwentaryzacyjną, konserwatorską i projektową, które zostały szczegółowo opisane w kartach przedmiotów.

Pierwszą praktykę studenci odbywają po pierwszym roku i jest to praktyka inwentaryzacyjna, trwająca 60 godzin. W ramach praktyki wykonują pomiary, rysunki, plany i szkice obiektów istniejących.

Po drugim roku studenci odbywają praktykę konserwatorską. Ilość godzin przypisana praktyce to 60. Ważnym zadaniem praktyki jest uwrażliwienie studentów na wartość krajobrazu kulturowego.

Realizacja praktyk przynosi wymierne korzyści, np. inwentaryzacja przydrożnych kapliczek w powiecie raciborskim była pomocna przy opracowywaniu książki dotyczącej kapliczek.

Po trzecim roku studenci odbywają praktykę projektową, 90 godzin. Obowiązek znalezienia miejsca odbywania praktyki spoczywa na studencie. Student może skorzystać z bazy firm stworzonej, aktualizowanej i udostępnionej przez Sekcję Praktyk, Opiekuna Praktyk Studenckich (OPS) odpowiedzialnego na kierunku *architektura* lub znaleźć firmę samodzielnie. OPS dokonuje weryfikacji firmy zaproponowanej przez studenta oraz zatwierdza program praktyki przed jej rozpoczęciem. Jednostkami organizacyjnymi, w których realizowane są praktyki zawodowe, najczęściej są przedsiębiorstwa, pracownie i biura projektowe, starostwa powiatowe (wydziały architektury i budownictwa) oraz inspektoraty nadzoru budowlanego. Z jednostkami organizacyjnymi, w których student odbywa praktyki podpisywana jest umowa. Praktyka prowadzona jest na zasadzie stażu lub zatrudnienia (umowa o pracę, umowa zlecenie, umowa o dzieło).

W szczególnych przypadkach praktyka może mieć formę zajęć terenowych, wyjazdów dydaktycznych lub obozów naukowych. Student jest zobowiązany do sporządzenia szczegółowego dziennika praktyk. Zaliczenie odbywa się na podstawie kompletnego dziennika praktyk, przedłożonej dokumentacji i publicznej prezentacji (uwzględniającej materiał graficzny z odbytej praktyki) posteru ukazującego przebieg praktyki przed Komisją ds. praktyk ustaloną dla kierunku. Ostateczny termin rozliczenia praktyki upływa w ostatnim dniu sesji poprawkowej. Zaliczenia dokonuje OPS po weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia, a dzięki prezentacji przed komisją weryfikującą wyniki praktyk możliwa jest w miarę sprawiedliwa ocena. ZO takie rozwiązanie uważa za prawidłowe.

Praktyki zostały zaplanowane prawidłowo i są bardzo przydatne, co potwierdziło spotkanie ZO ze studentami. Zarówno organizacja jak i miejsca ich odbywania nie budzą zastrzeżeń. Efekty kształcenia, które studenci mają możliwość osiągnąć są zgodne z treściami kształcenia zawartymi w kartach przedmiotów. Praktyki przypisane są do semestrów letnich i są realizowane w okresie wakacyjnym. Zastrzeżenia budzi czas/długość odbywania praktyk, ponieważ podany został w godzinach, a nie tygodniach.

Liczba miejsc na praktykach po 2 i 4 semestrze jest wystarczająca i zapewniona przez Jednostkę. Natomiast na praktykę projektową, realizowaną po 6 semestrze Uczelnia nie zapewnia miejsc. Na studencie spoczywa obowiązek znalezienia sobie miejsca praktyki. W szczególnych przypadkach Uczelnia pomaga w jej znalezieniu.

Dokumentacja dotycząca realizacji praktyk, zawierająca szczegółowe wskazanie celów praktyk i ich ramowy plan, a także instrukcje dla studentów i praktykodawców, została przygotowana szczególnie starannie.

1.5.9

Zespół Oceniający stwierdził, że program kształcenia w Jednostce umożliwia w bardzo ograniczonym stopniu umiędzynarodowienie procesu kształcenia. Co prawda w programie tym przewidziano naukę języków obcych oraz obcojęzyczne wykłady monograficzne, a studenci mają możliwość wyboru zarówno języka, jak i poziomu zaawansowania grup lektoratów, lecz Uczelnia nie oferuje kształcenia w językach obcych. Nie uczestniczy też w wymianie Erasmus oraz Erasmus+. Dopiero ostatnio podpisała kilka porozumień, które taką wymianę w przyszłości umożliwią.

W ostatnim 2014 roku, na kierunku *architektura*, uzupełniono ofertę kształcenia o międzynarodowe warsztaty architektoniczne, które odbywają się raz w semestrze poza granicami kraju. Organizowane początkowo we współpracy z International University of Sarajevo (BiH), PWSZ w Raciborzu oraz Politechnikę Śląską obecnie zyskały nowego partnera State University of Sarajevo, a do współpracy w kolejnej listopadowej edycji swój akces zgłosiła Wysoka Szkoła Bańska z Ostrawy. Warsztaty cieszą się dużym zainteresowaniem i uznaniem. Posiadają walor dydaktyczny, naukowy i promocyjny. We wrześniu 2015r. doszło do wymiany listów intencyjnych dotyczących nawiązania współpracy z Fundacją Romualdo del Bianco (Italy). Kolejnym krokiem Jednostki są starania o pozyskanie dla kierunku obcokrajowca (profesora urbanisty), którego zatrudnienie poszerzy ofertę edukacyjną i atrakcyjność kierunku.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazali, że chętnie skorzystaliby z ofert wyjazdów na studia zagranicą.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.5 — częściowo

3. Uzasadnienie oceny

W ramach wizytowanego kierunku stosowane są zróżnicowane metody dydaktyczne, które zostały ocenione

pozytywnie. Ocenę znacznie obniża jednak przede wszystkim:

— brak wymaganego prawem zapewnienia studentowi elastyczności w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS

— brak aktywności naukowo-badawczej Jednostki, co skutkuje brakiem wymaganego prawem powiązania modułów zajęć z badaniami naukowymi, w zadeklarowanej dziedzinie nauki, w wymiarze nie mniejszym niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS,

— ograniczony stopień umiędzynarodowienia procesu kształcenia.

Ważnym elementem programu kształcenia jest rozbudowany system przedmiotów o charakterze praktycznym oraz praktyk., co potwierdza sens planowanych zmian profilu kształcenia na tym kierunku na praktyczny.

1.6 Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

1. Opis stanu faktycznego

1.6.1

Zasady i procedury rekrutacji na studia wizytowanego kierunku zostały określone w *Uchwale Senatu PWSZ w Raciborzu nr 274/2015 w sprawie określenia wykazu kierunków i specjalności oraz limitów przyjęć na poszczególne kierunki studiów w roku akademickim 2015/2016 z dnia 21 maja 2015 roku*. Zgodnie z Uchwałą nad przebiegiem postępowania rekrutacyjnego czuwa Prorektor ds. studenckich. Rejestracja kandydatów prowadzona jest drogą internetową.

Postępowanie rekrutacyjne ma charakter jawny i konkursowy. Wyniki kandydatów ustalane są na podstawie uzyskanej punktacji. Wszyscy muszą przejść taką samą procedurę rekrutacji, według tych samych zasad, co pozwala na zagwarantowanie przestrzegania zasady równości.

Zasady rekrutacji powinny umożliwiać dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania efektów kształcenia, zakładanych w procesie kształcenia na ocenianym kierunku. Warunkiem przyjęcia na studia jest uzyskanie świadectwa dojrzałości oraz pozytywnych wyników w postępowaniu rekrutacyjnym. Kandydat przystępujący do egzaminu powinien posiadać predyspozycje niezbędne do pracy w zawodzie architekta / projektanta: twórczą wyobraźnię, zdolności i umiejętności plastyczne, wykazać podstawową wiedzę kierunkową. Zasady rekrutacji oraz wymagania wstępne publikowane są w informatorze, dostępnym na stronie internetowej Uczelni. Egzamin wstępny na studia I stopnia przeprowadza Instytucyjna Komisja Rekrutacyjna. Postępowanie kwalifikacyjne kandydatów obejmuje dwa etapy:

— egzamin z rysunku odręcznego,

— konkurs świadectw (zgodnie z procedurą rekrutacyjną obowiązującą w PWSZ).

Pozytywna ocena predyspozycji zawodowych na podstawie egzaminu z rysunku odręcznego jest warunkiem koniecznym dopuszczenia kandydata do konkursu świadectw przy rekrutacji na kierunek *architektura*. W szczególności celem egzaminu z rysunku odręcznego jest sprawdzenie wyobraźni przestrzennej oraz wiedzy i umiejętności w zakresie: elementarnego warsztatu rysunkowego oraz posługiwania się wiedzą o perspektywie, kształtach i proporcjach, przedstawienia rysunkowej kompozycji przestrzennej o charakterze architektonicznym.

Egzamin z rysunku odręcznego obejmuje dwie sesje. Pierwsza sesja rysunkowa obejmuje wykonanie rysunku odręcznego, którego tematem jest martwa natura. Druga sesja rysunkowa obejmuje wykonanie rysunku odręcznego, którego tematem jest kompozycja złożona z brył.

Po spotkaniu ze studentami ZO stwierdził, że część kandydatów na kierunek *architektura* to osoby, które nie dostały się na studia architektoniczne w większych uczelniach i one prezentują dość wysoki poziom znajomości rysunku. Pozostali kandydaci to osoby z regionu, o zróżnicowanych umiejętnościach rysunkowych. Analiza prac z egzaminu wstępnego potwierdza tę opinię. Prace wykazują duże zróżnicowanie pod względem znajomości technik rysunkowych i ich jakości. Pomimo, że warunkiem dostania się na studia jest pozytywna

ocena z rysunku, w rzeczywistości przyjmowani są wszyscy chętni, co w zdecydowany sposób obniża później jakość kształcenia. Hospitacja zajęć z rysunku odrębnego również potwierdziła duże dysproporcje prac. Wnioskować zatem można, że braki w znajomości rysunku nie zostają wyrównane w trakcie procesu kształcenia, a tylko pogłębiają się.

Zaleca się wprowadzenie bardziej restrykcyjnych wymagań związanych z egzaminem wstępnym.

W ocenie studentów obecnych na spotkaniu z ZO zasady rekrutacji pozwalają na odpowiednią selekcję kandydatów. Liczba przyjmowanych osób jest z punktu widzenia studentów adekwatna do możliwości Uczelni.

1.6.2

Prawo potwierdzania efektów uczenia się zgodnie z Art. 170e PSW uzyskuje kierunek, który w wyniku programowej oceny jakości kształcenia PKA na ocenianym kierunku uzyskał pozytywną opinię, a tym samym akredytację. Zatem z uwagi na fakt, że obecna ocena PKA przeprowadzana jest po raz pierwszy pkt 1.6.2 nie dotyczy kierunku *architektura* w PWSZ.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.6 z uwzględnieniem kryteriów od 1.6.1. do 1.6.2 — **znacząco**

3. Uzasadnienie oceny

Procedura i zasady rekrutacji zostały oparte o jednakowe, obiektywne kryteria. Rekrutacja ma charakter konkursowy i jawny, gwarantujący przestrzeganie zasady równych szans. Należy jednak przemodelować system egzaminów wstępnych tak, aby pozwalał na eliminację kandydatów o niskich predyspozycjach niezbędnych do pracy w zawodzie architekta.

1.7 System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Opis stanu faktycznego

1.7.1

Kierunek *architektura* objęty jest systemem weryfikacji efektów kształcenia, który znajduje umocowanie w *Regulaminie Studiów*, *Regulaminie studenckich praktyk zawodowych*, a także w procedurach zawartych w Instytutowej Księdze Jakości Kształcenia. Metoda weryfikacji efektów kształcenia na poziomie przedmiotów ujęta jest w sylabusach. Końcowe efekty kształcenia weryfikowane są w procesie dyplomowania. Zasady weryfikacji efektów kształcenia osiąganych na praktykach zawodowych znajdują się w kartach przedmiotów, *Regulaminie praktyk*, programie praktyk i zasadach ich zaliczania.

Wskazana procedura określa główne sposoby weryfikacji efektów kształcenia tj. egzamin, zaliczenia, ocena odbycia praktyki zawodowej, weryfikacja w procesie dyplomowania. Procedura ta wyznacza dokładny podział zadań i harmonogram działań poszczególnych osób, odpowiedzialnych za weryfikację osiągania przez studentów efektów kształcenia, jak również związane z tym wzory dokumentów. O zasadach oraz wyborze formy weryfikacji efektów kształcenia decyduje każdy z prowadzących zajęcia, informując o nich studentów na pierwszych zajęciach. Weryfikowaniu efektów kształcenia służą: ćwiczenia, sprawdziany, dyskusje, korekty indywidualne i grupowe, seminaria, testy, zadania klauzurowe, referaty, udział w warsztatach, zaliczenia z oceną, egzaminy, przeglądy i prezentacje międzysemestralne. Student otrzymuje zaliczenie na podstawie

wyników: kolokwiów, projektów, testów, sprawozdań, samodzielnie wykonanych prac lub zadań, referatów, prezentacji, dyskusji, odpowiedzi ustnej, egzaminu pisemnego, egzaminu ustnego.

Podstawowe zasady zaliczeń określone zostały jasno i przejrzysto w regulaminie studiów i sylabusach przedmiotów. Na początku semestru prowadzący zajęcia podaje treści kształcenia, przedmiotowe efekty kształcenia, literaturę przedmiotu oraz ogólne zasady zaliczania zajęć i szczegółowe informacje o warunkach i wymogach sprawdzania założonych efektów kształcenia.

Przy zaliczeniach i egzaminach stosuje się następujące oceny: bardzo dobry (5,0), dobry plus (4,5), dobry (4,0), dostateczny plus (3,5), dostateczny (3,0), niedostateczny (2,0) – ocena niezaliczająca.

Uzyskanie oceny pozytywnej jest równoznaczne z osiągnięciem zakładanych dla danego przedmiotu efektów kształcenia. Przyjęte metody są dobrane trafnie i skutecznie sprawdzają i oceniają efekty kształcenia osiągnięte przez studentów, w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w stosunku do efektów kształcenia określonych dla modułów kształcenia/przedmiotów. Biorą pod uwagę specyfikę studiów, kładąc duży nacisk na zajęcia praktyczne.

Najważniejszym składnikiem oceny efektów kształcenia jest proces dyplomowania.

Szczegółowe warunki dotyczące tematów i realizacji prac dyplomowych inżynierskich oraz zakresu egzaminu dyplomowego określone są w dokumentach: *Proces dyplomowania*, stanowiącą załącznik do *Księgi Jakości*.

Tematy prac dyplomowych inżynierskich ustalane są indywidualnie dla każdego studenta. Projekt inżynierski wykonywany jest przez studenta indywidualnie, w ramach zajęć z przedmiotu *Dyplom inżynierski*.

Student ma swobodę wyboru tematu pracy dyplomowej, uzgadniając zakres i szczegóły pracy z opiekunem pracy. Praca może mieć charakter projektu architektonicznego lub urbanistycznego. Świadczy o opanowaniu warsztatu architekta-urbanisty, ma również charakter techniczny. Studenci, w określonym przez procedurę terminie, zapisują się na listę do prowadzących zajęcia w Instytucie. Zajęcia prowadzone są w grupach projektowych. Terminy złożenia projektów do oceny określa procedura. Praca przygotowana jest w formie graficznej. Praca oceniana jest przez promotora i recenzenta. Ocena pracy jest średnią arytmetyczną obu ocen. Część opisowa jest weryfikowana w systemie antyplagiatowym. Studenci są informowani o procedurze antyplagiatowej w toku zajęć seminaryjnych i znają jej zasady.

Zespół Oceniający dokonał przeglądu prac dyplomowych, etapowych oraz egzaminacyjnych.

W odniesieniu do prac etapowych oraz egzaminacyjnych ZO nie miał większych uwag. Przygotowane i zrealizowane są kompetentnie. Przyjęte formy pozwalają na weryfikację założonych efektów kształcenia. Oceny wystawione przez prowadzących są zróżnicowane w zależności od prezentowanego poziomu.

Do momentu wizytacji zostało obronionych 10 prac dyplomowych. Z ich analizy wynika, że są one na średnim poziomie. Pisemna część prac wykazała mały współczynnik powtórzeń. Wahał się w granicach 0,3-16%. Plansze z rysunkami wskazują na dobry poziom, natomiast część opisowa w większości przypadków (szczegółowo omówiono w zał. 4, II część) nie wykazuje znamion badawczych. Stanowi jedynie opis techniczny do projektu, bez większych jednak aspiracji analitycznych. Prace te – pomimo, że profil kształcenia jest ogólnoakademicki - nie podejmują w większości pogłębionych analiz odnoszących się do kontekstu kulturowo-historycznego miejsca, próby uchwycenia wartości *genius loci*, opisu uwarunkowań przestrzennych środowiska etc. W większości brak jest też uproszczonej analizy różnorodnych, podobnych do realizowanych w projekcie i mogących służyć za odniesienie wzorcowe, rozwiązań projektowych z ich typologią i wartościowaniem, stanowiących kontekst dla podejmowanych działań projektowych i świadczących o rozpoznaniu tematycznym autora i niezbędnym kontekstowaniu problemowym. Przywołane przykłady są niekiedy bardzo przypadkowe a ich opisy mają charakter dokumentacyjny, a nie analityczny. Niekiedy stanowią jedynie wypełniający treść pracy „szum informacyjny”. Brakuje też wniosków. Powszechny jest też brak wiedzy odnośnie konieczności sformułowania założeń metodologicznych pracy: zdefiniowania problemów badawczo-projektowych, określenia celów pracy i projektu, też i metod badań, nawet ograniczonych wyłącznie do działań projektowych. Równocześnie wystawiane za dyplomy oceny są dość wysokie.

W egzaminie dyplomowym występują pytania monotematyczne. Brak jest pytań problemowych i przekrojowych, z zakresu różnych kategorii wiedzy.

W ocenie studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA przyjęte metody weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są adekwatne. Wszystkie metody, dotyczące sprawdzenia wiedzy i umiejętności, wymagają od studentów samodzielnego nakładu pracy. Stosowane metody weryfikacji są wspomagane przez możliwości realizacji projektów studenckich przy współpracy z otoczeniem kulturalnym Uczelni.

1.7.2

Opisany system umożliwia weryfikację zakładanych efektów kształcenia na poszczególnych etapach edukacji i na etapie procesu dyplomowania. Wymagania związane z zaliczaniem tych etapów są określone w *Regulaminie Studiów* (udostępnionym na stronie internetowej Uczelni) oraz kartach przedmiotów (niestety nieudostępnionych). Zapewnia to standaryzację wymagań stosowanych w odniesieniu do wszystkich studentów. Przyjęto jednolitą skalę ocen na poszczególnych etapach, a wiedza o tym jest dostępna. Przy ocenie kolokwii i egzaminów ma zastosowanie skala od 2 (niedostateczny) do 5 (bardzo dobry).

Podobnie ustalono sposób wyznaczania oceny końcowej na dyplomie, w ramach której uwzględnia się średnią ocen z toku studiów, oceny z pracy oraz oceny z egzaminu dyplomowego, według określonych udziałów procentowych. Prace dyplomowe objęte są programem antyplagiatowym. Do momentu wizytacji wszystkie prace przeszły pozytywną weryfikację. Przyjęte zasady oceny służą bezstronności, rzetelności oraz przejrzystości w procesie sprawdzania i oceny efektów kształcenia oraz wiarygodności i porównywalności wyników oceny. Jednak jak jest to w przypadku kierunków z pogranicza - artystycznych i technicznych - przy ocenie prac projektowych występuje czynnik subiektywny, niemierzalny jak ma to miejsce np. w testach wyboru, a odnoszący się do urody i estetyki. W związku z czym nie można mówić o całkowitym obiektywizmie przy ocenie.

W ocenie studentów stosowany system jest obiektywny. Studenci pozytywnie odnieśli się do sposobu przeprowadzania zaliczeń i egzaminów, w tym także do sposobu przekazywania informacji o uzyskiwanych ocenach.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.7 z uwzględnieniem od 1.7.1. do 1.7.2 — **częściowo**

3. Uzasadnienie oceny

W ocenie ZO stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia sprawdzają się w stopniu częściowym. Wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, lecz nie na każdym etapie procesu kształcenia i nie w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych, niezbędnych w działalności badawczej.

Za nie w pełni adekwatną uznano weryfikację efektów w procesie dyplomowania, co znacznie obniża ocenę końcową. Stosowane formy tej weryfikacji w tym procesie są nieskuteczne. W większości ocenionych prac występują podobne błędy metodyczne, a oceny wystawiane przez opiekuna i recenzenta są zawyżane.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia - częściowo

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 2

Jednostka nie posiada właściwego minimum kadrowego do prowadzenia kierunku. W minimum kadrowym występuje niedobór jednego samodzielnego nauczyciela akademickiego oraz jednego nauczyciela ze stopniem naukowym doktora. Jednostka nie prowadzi badań naukowych w obszarze wiedzy, z którego wywodzi się kierunek, co powinno być charakterystyczne dla kierunku kształcenia o profilu ogólnoakademickim. Z tego powodu jednostka ma ograniczone możliwości doskonalenia programu kształcenia oraz efektów kształcenia.

Liczba i struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich zapewnia realizację zakładanych efektów kształcenia kierunku w stopniu dobrym. Polityka kadrowa jednostki, obejmująca system rozwoju kadry, nie jest w pełni ukształtowana. Polityka ta nie znajduje odzwierciedlenia w strategii jednostki.

Jednostka w zakresie badań naukowych bazuje na doświadczeniu z dotychczas prowadzonych przez nauczycieli akademickich prac badawczych.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 2

Należy uzupełnić minimum kadrowe o jednego samodzielnego nauczyciela akademickiego oraz jednego nauczyciela ze stopniem naukowym doktora, posiadających dorobek naukowy w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku *architektura*.

Należy albo przeprofilować kształcenie na profil praktyczny, albo też rozpocząć prowadzenie badań naukowych, które w warunkach kształcenia na pierwszym stopniu studiów o profilu ogólnoakademickim są podstawą doskonalenia programu kształcenia, a także umożliwiają studentom zdobycie efektów kształcenia niezbędnych do uczestniczenia w prowadzeniu badań naukowych na drugim stopniu studiów.

2.1 Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy—zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

1. Opis stanu faktycznego

Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego 9 nauczycieli akademickich, w tym 3 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 6 nauczycieli ze stopniem doktora. Kierunek w całości ulokowano w obszarze nauk technicznych, dziedzinie nauk technicznych i dyscyplinie *architektura i urbanistyka*. To determinuje kompetencje nauczycieli akademickich możliwych do zaliczenia do minimum kadrowego. Ośmiu nauczycieli akademickich reprezentuje obszar *nauk technicznych*, dziedzinę *nauk technicznych*, dyscyplinę *architektura i urbanistyka*. Jeden samodzielny nauczyciel akademicki, zgłoszony przez uczelnię do minimum kadrowego reprezentuje obszar *sztuki*, do którego kierunku nie został przyporządkowany.

Z tego powodu, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia* (Dz. U. z 2014r. poz. 1370) do minimum kadrowego zaliczono:

- 2 samodzielnych nauczycieli akademickich,
- 5 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora.

Jednego samodzielnego nauczyciela akademickiego oraz jednego nauczyciela ze stopniem naukowym doktora nie zaliczono do minimum kadrowego ze względu na brak aktualnego dorobku naukowego w zakresie obszaru wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, do którego przyporządkowano oceniany kierunek, w zakresie dyscypliny naukowej, do której odnoszą się efekty kształcenia. Minimum kadrowe kierunku stanowi więc 7 nauczycieli akademickich. Do spełnienia wymogów minimum kadrowego brakuje jednego samodzielnego nauczyciela akademickiego oraz jednego nauczyciela ze stopniem doktora. Liczba studentów na kierunku wynosi 136. Stosunek liczby nauczycieli stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów wynosi 1:20. Nauczyciele akademicy nie prowadzą aktualnie badań w jednostce. Ich dorobek naukowy, który można uznać za aktualny wynika z prowadzonych dotychczas tematów badawczych i obecnie umożliwia realizację programu kształcenia. Stan ten powinien budzić niepokój Instytutu w perspektywie zapewnienia właściwego minimum kadrowego w przyszłości. Znaczna część wszystkich nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku posiada uprawnienia zawodowe architekta lub budowlane w specjalności architektonicznej i projektowania oraz doświadczenie zawodowe zdobywane poza uczelnią. Sytuacja ta jest właściwa i zgodna z charakterem uczelni zawodowej, jednakże nie jest spójna z wymaganiami stawianymi dla profilu ogólnoakademickiego, jaki formalnie jest realizowany poprzez program kształcenia w Jednostce.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.1 — **znacząco**

3. Uzasadnienie oceny

Do minimum kadrowego kierunku nie zaliczono jednego samodzielnego nauczyciela akademickiego oraz jed-

nego nauczyciela ze stopniem naukowym doktora, ze względu na brak aktualnego dorobku naukowego w zakresie obszaru wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, do którego przy[porządkowano oceniany kierunek, w zakresie dyscypliny naukowej, do której odnoszą się efekty kształcenia. Przyporządkowanie przez Uczelnię tego kierunku jedynie do obszaru *nauk technicznych*, dziedziny *nauk technicznych* i dyscypliny naukowej *architektura i urbanistyka*, skutkuje wyrażeniem przez nią woli zaliczenia do minimum kadrowego jedynie osób reprezentujących wskazany przez Uczelnię obszar, dziedzinę i dyscyplinę oraz posiadających w ich zakresie dorobek naukowy lub artystyczny. Należy to skorygować i uporządkować, jeśli Uczelnia proponuje do tego minimum osoby reprezentujące inne kwalifikacje naukowe lub artystyczne.

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

1. Opis stanu faktycznego.

Kadra naukowo-dydaktyczna kierunku jest zatrudniona w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy. Struktura kwalifikacji kadry jest odpowiednia i jest spójna z przedmiotowymi efektami kształcenia. Potwierdzają to formalne kwalifikacje a także doświadczenie dydaktyczne.

Potwierdzają to również wyniki przeprowadzonych przez ZO hospitacji zajęć z 3 przedmiotów. Były one pozytywne. Potwierdziły dobre przygotowanie nauczycieli, zgodność tematów prowadzonych zajęć z sylabusami, dobre dostawianie stosowanych metod dydaktycznych i pomocy dydaktycznych do zajęć i ich poziomu. W jednym przypadku zwrócono uwagę na niedostosowanie wyposażenia sali do zajęć. Zajęcia projektowe prowadzone były bowiem w sali w której stoły nie były dostosowane do tego typu przedmiotu.

Kadra jednostki posiada doświadczenie w prowadzeniu badań, wyniesione często z ośrodków naukowych, z których się wywodzi. Z tego doświadczenia wynika także dorobek naukowy, który ona posiada. Występuje więc zgodność posiadanego dorobku naukowego z efektami kształcenia określonymi dla ocenianego kierunku studiów. Nauczyciele nie prowadzą jednak obecnie badań naukowych, co może mieć negatywny wpływ na jakość kształcenia na kierunku o profilu ogólnoakademickim w przyszłości. Obsada zajęć jest prawidłowa. Występuje zgodność kompetencji nauczyciela akademickiego z typem zajęć, ich treścią i zaplanowanymi efektami kształcenia.

Na wizytowanym kierunku studiuje w trybie stacjonarnym 136 studentów. Jednostka w procesie dydaktycznym wykorzystuje 29 nauczycieli akademickich w tym 9 wskazanych do minimum kadrowego oraz 20 pozostałych. Obciążenie nauczycieli akademickich obowiązkami dydaktycznymi jest umiarkowane. Opinie wyrażane przez nauczycieli podczas spotkania z ZO były pozytywne. W spotkaniu wzięło udział 13 osób. Kadra ma wsparcie najwyższych władz PWSZ, jednak dostrzega zagrożenia związane ze swoim rozwojem naukowym. Nauczyciele mają przede wszystkim ograniczone możliwości ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe dla swoich badań. Postulowali aby małe uczelnie obowiązkowo były wprowadzane do konsorcjów przez duże ośrodki badawcze, co pomogłoby im także się rozwijać. Nauczyciele są przygotowani do prowadzenia studentów zagranicznych w ramach wymian międzynarodowych. W opinii nauczycieli konieczne jest przeprofilowanie kierunku na profil kształcenia praktycznego. Jednostka nie prowadzi kształcenia z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.2 — **w pełni.**

3. Uzasadnienie oceny

Liczba i struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich zapewnia realizację zakładanych efektów kształcenia kierunku w stopniu dobrym.

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja

umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Opis stanu faktycznego

Instytut nie ma wyraźnie zdefiniowanej polityki kadrowej. Kadra naukowo-dydaktyczna została ustabilizowana i ruchów kadrowych Instytut nie przewiduje w bliskiej przyszłości. Wizytowany kierunek buduje swoją tożsamość po zakończeniu pierwszego cyklu kształcenia. Kadra, którą posiada pochodzi głównie z innych ośrodków. Początkowo nauczyciele byli głównie zatrudniani na drugim etacie. Aktualnie PWSZ jest ich podstawowym miejscem zatrudnienia. W tym aspekcie Instytut dysponuje stabilną kadrą naukowo-dydaktyczną.

Wsparcie Jednostki w zakresie podnoszenia kwalifikacji naukowych nauczycieli oraz ich kompetencji dydaktycznych powinno ulec znacznej intensyfikacji. Możliwość mobilności nauczycieli jest bardzo ograniczona i dotyczy właściwie jednego ośrodka spoza Polski. Potencjalne korzyści wynikające z programów wymian jak np. Erasmus+ nie są wykorzystywane. Uczelnia posiada określone wytyczne stanowiące podstawę rozwoju nauczycieli akademickich. Wskazany jest jednakże określenie transparentnych zasad finansowania rozwoju kadry oraz jej wsparcia organizacyjnego, zwłaszcza przy istniejących ograniczeniach w tym zakresie wskazanych w analizie SWOT (*Raport Samooceny*), których kadra powinna być świadoma.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.3 — **znacząco**

3. Uzasadnienie oceny

Polityka kadrowa Instytutu, obejmująca system rozwoju kadry, nie jest w pełni ukształtowana. Polityka ta nie znajduje odzwierciedlenia w strategii Jednostki.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego / odpowiadających obszarowi / obszarom kształcenia, do którego / których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

1. Opis stanu faktycznego.

W wizytowanej Jednostce nie są prowadzone badania naukowe. Nauczyciele akademicy, w tym wskazani do minimum kadrowego, kontynuują tematy prac badawczych z jednostek z których się rekrutują. Część nauczycieli akademickich posiada bardzo dobre doświadczenie zawodowe i praktykę zdobywaną poza uczelnią, mogącą być dobrą podstawą do prowadzenia badań stosowanych. Pozytywnym faktem jest zaangażowanie studentów w działalność koła naukowego, która może w pewnym zakresie przygotować ich do podjęcia studiów II stopnia. Wolę taką wyraziło ok. 50% (ok. 40 osób) uczestniczących w spotkaniu z zespołem wizytującym studentów. Zespół wizytujący powziął informację o planach przejścia Jednostki na kształcenie o profilu praktycznym. Obecny stan formalnych przygotowań w Jednostce nie potwierdza jednak tych zamierzeń.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.4 — **częściowo**

3. Uzasadnienie oceny.

Jednostka w zakresie badań naukowych bazuje na doświadczeniu z dotychczas prowadzonych przez nauczycieli akademickich tematów prac badawczych. Marginalne badania naukowe związane są z wsparciem nauczycieli w prowadzenie koła naukowego studentów kierunku.

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Opis stanu faktycznego

Jednostka zakończyła realizację pierwszego cyklu kształcenia. Czas ten nie pozwolił osiągnąć rzeczywistych i widocznych rezultatów badań. Nauczyciele akademicy nie prowadzą w jednostce badań naukowych. Ich doświadczenie i dorobek naukowy wynika z kontynuacji tematów prac badawczych. Zespół wizytujący nie odnotował praktyk doskonalenia programu kształcenia, wynikających z rezultatów prowadzonych badań naukowych.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.5 — **niedostatecznie**

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka nie prowadząc badań naukowych ogranicza swoje możliwości doskonalenia programu kształcenia do doświadczeń i dorobku naukowego nauczycieli akademickich, wynikających z prowadzonych dotychczas tematów prac badawczych.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 3

IA PWSZ współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym, takim jak jednostki samorządów terytorialnych, przedsiębiorstwa, organizacje branżowe, stowarzyszenia zawodowe. Współpraca polega na organizacji wykładów, spotkań, konkursów, wystaw, wspólnych opracowaniach studialnych i projektowych. Współpraca ta jednak nie dotyczy kwestii najważniejszych tj. programów studiów i ich doskonalenia.

W Instytucie powołano Radę Konsultacyjną. W Radzie tej brak jest jednak reprezentacji ważnych dla kierunku interesariuszy, takich jak: izba zawodowa architektów (IARP), stowarzyszenia twórcze SARP i TUP, szczególnie kompetentnych w sprawach edukacji architektonicznej.

Nie stwierdzono też, aby Władze Instytutu nadały powołanej Radzie szczególne kompetencje i sprecyzowały oczekiwania.

Oceniana Jednostka nie ma podpisanych umów o prowadzeniu studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych. Wskazała, że jedynie współpracuje z otoczeniem zewnętrznym. Współpraca ta nie dotyczy bezpośrednio sposobu prowadzenia i organizacji tych studiów w aspekcie realizacji programu kształcenia.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 3

Dobłą praktyką godną zalecenia jest udział w Radzie Konsultacyjnej członków SARP, TUP i Izby Architektów RP, którzy odpowiadają za edukację i kwalifikacje zawodowe architektów.

Jednostka powinna zadbać o to, aby działania Rady przybrały formę bardziej produktywną i stały się trwałym elementem budowania świadomości koniecznego współdziałania i wspólnej polityki edukacyjnej w dziedzinie architektury. Powinny być załączkiem kreowania permanentnej dyskusji uczelniano-środowiskowej, na tematy bezpośrednio związane z kształceniem w zakresie architektury na Uczelni, a zwłaszcza kwestii programowych. Współpraca ta powinna ustanawiać standardy trwałego związku rynku edukacji i rynku pracy.

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

1. Opis stanu faktycznego

W Raporcie Samooceny wskazano, że IA PWSZ współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym, a są to zarówno jednostki samorządów terytorialnych, jak i partnerzy tj.: przedsiębiorstwa, organizacje branżowe, ogólnopolskie stowarzyszenia zawodowe z ich oddziałami regionalnymi: SARP, TUP, IARP. Współpraca polega na organizacji wykładów, spotkań, konkursów, wystaw, wspólnych opracowaniach studialnych i projektowych. Ważna dla Jednostki jest współpraca z firmami oferującymi energooszczędne rozwiązania dla budownictwie, których jest w Raciborzu i okolicy dużo.

W Instytucie Architektury powołano Radę Konsultacyjną. Instytut zebrał 4 pozytywne opinie od interesariuszy zewnętrznych na temat programu kształcenia na kierunku *architektura*. Interesariusze zewnętrzni to: Pracownia projektowa Rode projekt Sp. z o. o., Pracownia usług budowlanych i projektowych Magdalena Sczyrba, Urząd Gminy Rudnik oraz Zespół Szkół Budowlanych. W przypadku Zespołu Szkół Budowlanych podpisana umowa o współpracy, daje możliwość pozyskania kandydatów na studia oraz współpracy w prowadzeniu specjalistycznych zajęć w ich placówce np. lekcji otwartych rysunku odręcznego. Pozostali interesariusze umożliwiają studentom odbywanie praktyk w ich instytucjach, gdzie wiedza studentów jest sprawdzana i wykorzystywana praktycznie. Trwają przygotowania do podpisania porozumienia o współpracy z firmą Ensol Sp. z o.o., i Eko Okna, dzięki którym studenci zyskają kolejną możliwość odbywania praktyk i współpracy w zakresie opracowywania projektów inżynierskich.

W Radzie Konsultacyjnej brak jest jednak reprezentacji najważniejszych dla kierunku interesariuszy, z którymi Jednostka przecież współpracuje, takich jak: izba zawodowa architektów (IARP), stowarzyszenia twórcze, takie jak oddziały regionalne Stowarzyszenia Architektów Polskich (SARP) i Towarzystwa Urbanistów Polskich (TUP), szczególnie kompetentne w sprawach edukacji architektonicznej. Merytorycznie mają oni bardzo dużo do powiedzenia na temat koncepcji kształcenia oraz realizowanych i planowanych ich modyfikacji, doskonalących programy kształcenia na tym kierunku. One są do tego predysponowane i w tym zakresie mają wysokie kompetencje i doświadczenie. Do ich zadań podstawowych należy w szczególności również opiniowanie minimalnych wymagań programowych w zakresie kształcenia zawodowego architektów i urbanistów oraz wnioskowanie w tych sprawach. To ich należy pytać i prosić o opinię w pierwszym rzędzie. Przedstawiciele tych interesariuszy w powołanym Zespole Konsultacyjnym zabrakło.

Nie odnotowano też analiz wniosków formułowanych wielokrotnie przez Stowarzyszenie Architektów Polski SARP, Izbę Architektów Rzeczypospolitej Polskiej, Towarzystwo Urbanistów Polskich i uchwał podejmowanych w tym zakresie oraz wyrażanych publicznie postulatów środowiska architektów dotyczących kluczowych kwalifikacji absolwenta, niezbędnych do podjęcia praktyki zawodowej. Uwzględnienie wyników analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy winny przekładać się na zapisy programu studiów, o czym stanowi § 8 ust. 1 pkt. 2, lit. i) *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia* podstawowa jednostka organizacyjna uczelni może prowadzić studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia albo jednolite studia magisterskie, jeżeli jednostka ta dokonuje bieżącej analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy. Zwraca się uwagę, że przypadkowo dobrani interesariusze, nawet z dużymi ambicjami współpracy z Uczelnią, mogą być czynnikiem wręcz hamującym rozwój Jednostki. Należy więc zwracać się o podjęcie tej współpracy do instytucji o sprawdzonych kompetencjach, których przedstawiciele są wybierani na zasadach demokratycznych, wedle kryteriów kompetencyjnych, a nie doboru przypadkowego. Wskazane wyżej instytucje takie kryteria spełniają.

Nie stwierdzono też, aby Władze Instytutu nadały powołanej Radzie Konsultacyjnej szczególne kompetencje i sprecyzowały oczekiwania, w szczególności w zakresie permanentnego opiniowania programów studiów, doboru przedmiotów i ich wymiarów godzinowych, weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia, oceny skuteczności realizacji tych programów i propozycji korygujących lub zamiennych, oceny spełnienia wymagań pracodawców itd. Dobrą praktyką jest udział w takich Radach członków SARP i Izby, którzy odpowiadają za edukację i kwalifikacje zawodowe architektów. Należy zadbać, aby działania Rady Konsultacyjnej przybrały formę bardziej produktywną i były one trwałym elementem budowania świadomości koniecznego współdziałania i wspólnej polityki edukacyjnej w dziedzinie architektury. Powinny być załącznikiem kreowania permanentnej dyskusji uczelniano-środowiskowej, ustanawiającej standardy trwałego związku rynku edukacji i rynku pracy.

2. Ocena spełnienia kryterium 3.1 — **znacząco**

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka z sposób znaczący współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców. Współpraca ta jednak nie dotyczy kwestii najważniejszych tj. programów studiów i ich doskonalenia. Interesariusze dobrani do Zespołu Konsultacyjnego nie są w pełni reprezentatywni dla problematyki, w zakresie której konsultacje powinny być prowadzone. Pełnienie służebnej roli tego Zespołu, musi mieć postać trwałej i cyklicznej dyskusji środowiskowej na temat bezpośrednio związany z kształceniem w zakresie architektury na Uczelni.

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

1. Opis stanu faktycznego

Oceniana Jednostka nie ma podpisanych umów o prowadzeniu studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych. Wskazała, że jedynie współpracuje z otoczeniem zewnętrznym (pkt 5.1). Porozumienia o wzajemnej współpracy i partnerstwie zawarte pomiędzy PWSZ a instytucjami samorządów lokalnych miast i gmin mówią o współpracy w zakresie opracowywania projektów, organizacji wystaw oraz organizacji praktyk studenckich. Nie dotyczą bezpośrednio sposobu prowadzenia i organizacji tych studiów w aspekcie realizacji programu kształcenia.

2. Ocena spełnienia kryterium 3.2 — **nie dotyczy**

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka nie prowadzi studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych - znacząco

Uzasadnienie

Infrastruktura jednostki zapewnia ukształtowanie oczekiwanych efektów kształcenia. Infrastruktura w ograniczonym stopniu umożliwia uczestnictwo studentów wprowadzeniu badań naukowych. Infrastruktura Instytutu nie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych

Zalecenia

W planach inwestycyjnych i aparaturowych uwzględnić potrzebę prowadzenia badań naukowych
W planach inwestycyjnych uwzględnić potrzebę stopniowego dostosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb osób niepełnosprawnych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

1. Opis stanu faktycznego

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu dysponuje własną infrastrukturą. Na potrzeby ocenianego

kierunku wyodrębniono oddzielny budynek, w którym znajdują się sale wykładowe (6 sal), ćwiczeniowe i laboratoryjne (6 sal), seminaryjne i projektowe (8 sal). Dodatkowo jednostka dysponuje pracownią rzeźby (na wyposażeniu 14 kawalet), pracownią rysunku, 2 pracowniami komputerowymi. Wyposażenie pracowni jest właściwe do prowadzenia kierunku. Powierzchnia sal oraz liczba dostępnych miejsc zapewniają ergonomiczne warunki studiowania dla studentów oraz pracy dla pracowników. Dodatkowo, co istotne, w Uczelni występują regulacje wewnętrzne określające graniczną liczebność studentów w grupach laboratoryjnych (7-13), projektowych (8-15) itd., co zapewnia optymalizację w obsadzie zajęć i kontaktu z prowadzącymi zajęcia. Pewną niedoskonałością jest mała liczba licencji oprogramowania specjalistycznego wykorzystywanego w dydaktyce oraz brak ich aktualizacji (np. 10 licencji pakietu Autodesk). Oprogramowanie to dostępne jest w jednej pracowni, co ogranicza możliwości dostępu do niego przez studentów. Nie jest to okoliczność sprzyjająca swobodnej realizacji np. projektów przez studentów.

Budynek Instytutu, w którym odbywa się większość przedmiotów kierunkowych, wymaga odnowienia oraz przystosowania do potrzeb studentów niepełnosprawnych, szczególnie osób z niesprawnością ruchową (brak podjazdów, brak windy, brak toalet). Budynek nie posiada też punktu gastronomicznego, czy chociażby tylko automatu z napojami (np. kawą, herbatą), który podniósłby standard warunków studiowania.

W budynkach Uczelni zapewniony jest bezprzewodowy dostęp do Internetu. Uczelnia ma też dostęp do bardzo dobrej infrastruktury sportowej (hala sportowa, basen, stadion) oraz posiada własną bibliotekę. Perspektywa prowadzenia badań w ramach posiadanej infrastruktury wymagać będzie jednak dodatkowych inwestycji.

Salę wykładową wyposażono w rzutniki i niezbędny sprzęt do prowadzenia zajęć. Jednostka posiada również dobrze wyposażoną salę do rzeźby oraz odpowiedniej wielkości salę do rysunku. Część sal do zajęć projektowych nie jest przystosowana do pracy na wielkoformatowych planszach, np. z urbanistyki lub planowania przestrzennego. Brak jest stołów kreślarskich.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnosili się do infrastruktury dydaktycznej Uczelni, wskazując, że jest ona adekwatna do ich potrzeb. Do użytku studentów oddano także pracownie, w tym pracownie komputerowe. Pozytywne uwagi studenci formułowali także w odniesieniu do wyposażenia pracowni specjalistycznych, a także do stosowanego w ramach kierunku oprogramowania. Studenci mają możliwość korzystania z pomieszczeń Uczelni także poza godzinami zajęć dydaktycznych.

2. Ocena spełnienia kryterium 4.1 — **znacząco**

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka zapewnia infrastrukturę niezbędną do ukształtowania oczekiwanych efektów kształcenia z zakresu wiedzy i umiejętności, realizowanych przez program kształcenia. Infrastruktura w ograniczonym stopniu daje możliwość udziału studentów w prowadzeniu badań naukowych. Budynek Instytutu nie jest przystosowany do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Odczuwalny jest brak punktu gastronomicznego. Brakuje też wielkowymiarowych stołów do realizacji dydaktyki.

Wyposażenie sal dydaktycznych oraz pracowni specjalistycznych jest w ocenie studentów adekwatne do ich potrzeb i oceniają je oni pozytywnie.

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

1. Opis stanu faktycznego

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu posiada bibliotekę naukową. Katalog książek jest dość obszerny, obejmujący kilkadziesiąt tysięcy książek i innych publikacji. Na potrzeby prowadzenia kształcenia na kierunku *architektura* wyszczególniono jednak jedynie kilkaset pozycji. Jest to liczba bardzo mała, zwłaszcza, że Jednostka miała cały cykl kształcenia na uzupełnienie i powiększenie księgozbioru, a tym bardziej, że realizuje kształcenie na profilu ogólnoakademickim, gdzie dostęp do literatury przedmiotu i najnowszych publikacji naukowych i czasopism powinien być normą. Biblioteka zapewnia dostęp do zbiorów elektronicznych oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki. Realizuje też wypożyczenia międzybiblioteczne.

Studenci mają dostęp do Biblioteki Głównej Uczelni. Wskazali, iż wymagana literatura przedmiotu jest w niej

dostępna. Pozytywnie odnieśli się też do organizacji pracy Biblioteki i godzin otwarcia Czytelni. Pomimo, że na wizytowanym kierunku nie prowadzi się studiów niestacjonarnych, biblioteka jest dostępna w wybrane soboty w godzinach 9⁰⁰-13⁰⁰.

2. Ocena spełnienia kryterium 4.2 – **znacząco**

3. Uzasadnienie oceny

Uczelnia dysponuje biblioteką umożliwiającą dostęp do wymaganej literatury oraz zapewnia dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki. Ilość zasobów nie jest jednak zadowalająca.

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.

1. Opis stanu faktycznego

Na ocenianym kierunku *architektura* nie są stosowane metody kształcenia na odległość. Infrastruktura nie posiada wyposażenia umożliwiającego prowadzenie kształcenia tymi metodami.

2. Ocena spełnienia kryterium 4.3 — **nie dotyczy.**

3. Uzasadnienie oceny.

Odstąpiono od oceny tego kryterium ze względu na brak potrzeby kształcenia na odległość na tym kierunku. Zasadnicza edukacja odbywa się w kontakcie bezpośrednim nauczyciela i studenta.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

Uzasadnienie oceny

Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna oferowana studentom wizytowanego kierunku jest zorientowana na ich potrzeby. Studenci pozytywnie oceniają zarówno poziom zajęć, jak i atmosferę wytwarzaną przez nauczycieli akademickich. Chętnie uczestniczą także w działalności kół naukowych. Zakres pomocy materialnej i związane z nim kwestie organizacyjne są przez studentów oceniane pozytywnie. Uczelnia zapewnia studentom kontakt z otoczeniem społeczno-gospodarczym, jak również kulturalnym, co jest szczególnie pozytywnie oceniane. Jednakże Uczelnia nadal stoi przed zadaniem podjęcia działań mających na celu zapewnienie studentom możliwości udziału w międzynarodowych programach wymiany, jak np. Erasmus+. W zakresie wsparcia studentów z niepełnosprawnościami infrastruktura Uczelni nie została jeszcze w pełni dostosowana do ich potrzeb. Studenci bardzo pozytywnie odnoszą się do obsługi administracyjnej Uczelni, wskazując na rzetelny i kompetentny personel.

Zalecenia

Zaleca się pełne przystosowanie obiektów i wyposażenia do potrzeb studentów w niepełnosprawnościach ruchowymi.
Zaleca się zdecydowaną aktywizację działań w sferze współpracy międzynarodowej, zwłaszcza w ramach programu Erasmus+.

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiąganiu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

1. Opis stanu faktycznego

Według opinii studentów wizytowanego kierunku mogą oni liczyć na duże wsparcie dydaktyczne ze strony swoich nauczycieli, zarówno podczas zajęć, jak również w formie konsultacji, czy w kontakcie drogą elektroniczną. Na spotkaniu z ZO PKA studenci podkreślali, że z uwagi na liczebność grup projektowych (średnio około 12 osób w grupie) mają możliwość bieżącego konsultowania swoich projektów z prowadzącymi na zajęciach, czy bezpośrednio po nich. Informacje o konsultacjach są dostępne dla każdego studenta po zalogowaniu się na prywatne konto do platformy zdalnej edukacji. Jeśli termin dyżuru koliduje z innymi zajęciami, czy jest dla studenta niedogodny, student może umówić się na konsultację z prowadzącym w innym terminie. Sposób prowadzenia zajęć przez prowadzących bardzo odpowiada studentom. Uważają, że nauczyciele rzetelnie wykonują swoje obowiązki poprzez punktualne prowadzenie zajęć, czy dobre przygotowanie do nich, dysponując również dużym doświadczeniem zawodowym.

Jako jeden z głównych atutów ich kierunku jest zachowanie prawdziwej relacji „mistrz-uczeń”, dzięki liczebności grup, w bardzo przyjaznej i życzliwej studentowi atmosferze.

Studenci mogą rozwijać swoje zainteresowania w ramach dwóch kół naukowych. Jedno koło funkcjonuje od kilku lat na wizytowanym kierunku obierając za swój cel działalność społeczną przez organizację wielu lokalnych spotkań i akcji.

Drugie koło powstało dopiero w bieżącym roku akademickim. Koło ma być wsparciem dla osób przygotowujących się do konkursów, czy innych form działalności naukowej i rywalizacji branżowej. Studenci działający w kołach są zadowoleni ze współpracy z opiekunami kół oraz deklarowali, że mogą liczyć na wsparcie swojej działalności ze strony władz Instytutu, czy Uczelni.

Zdaniem studentów dużym wsparciem i motywacją w procesie kształcenia jest dobrze rozwinięta sieć pomocy materialnej. Na spotkaniu z ZO PKA zgodnie oświadczyli, że system podziału środków na stypendia socjalne, stypendia dla najlepszych studentów oraz stypendia specjalne, jest dla nich jasny i uważają go za transparentny i sprawiedliwy.

Kompetencje przyznawania wsparcia materialnego zostały przekazane Komisji Stypendialnej oraz Odwoławczej Komisji Stypendialnej, jako organowi II instancji, których większość członków - zgodnie z wymogami ustawowymi - stanowią studenci. Potwierdzenie stanu faktycznego znajduje się w *Regulaminie Pomocy Materialnej PWZS w Raciborzu*, jednak bez opisu procesu wyłaniania członków Komisji.

Do dyspozycji studentów jest oddany jeden Dom Studenta, który – ze względu na niekorzystne warunki techniczne - obecnie przechodzi modernizację. Standard domu, zdaniem studentów, znacznie się podnosi, szczególnie, w części już zmodernizowanej.

Zajęcia dla studentów są prowadzone w dwóch budynkach, oddalonych od siebie o około 2 km. Nie stanowi to dla studentów przeszkód, ponieważ rozkład zajęć nie zmusza ich w ciągu dnia do przemieszczania się pomiędzy jednostkami. Studenci są zadowoleni z rozkładu zajęć, ponieważ pomiędzy zajęciami nie występują duże przerwy (powyżej 2h), a w wolnych chwilach infrastruktura budynków pozwala im na odpoczynek, czy pracę grupową nad projektem. Mankamentem, który zgodnie podnoszą wszyscy studenci, jest brak stołówki/bufetu i automatu z gorącymi napojami w jednym z budynków.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.1 — **w pełni**

3. Uzasadnienie oceny

Pozytywną ocenę stanowi głównie duże zaangażowanie kadry akademickiej, służącej bogatą wiedzą praktyczną w procesie kształcenia studentów, dobrze zorganizowany proces wspomagania uczenia się przez optymalne planowanie zajęć oraz transparentny system pomocy materialnej, który w opinii studentów funkcjonuje prawidłowo i motywuje studentów do zdobywania efektów kształcenia.

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

1. Opis stanu faktycznego

Organizację procesu kształcenia związanego z mobilnością studentów omówiono w pkt 1.5.9.

Wizytowana Jednostka nie rozpoczęła jeszcze współpracy w ramach programu Erasmus+, tak więc w latach 2012-2015 nikt nie korzystał z możliwości tego programu. W tym roku zostały podpisane pierwsze porozumienia, które umożliwią zapewne studentom kierunku *architektura* pierwsze wyjazdy.

Studenci mają natomiast obecnie możliwość uczestniczenia w warsztatach zagranicznych, które bardzo mocno wspiera Rektor Uczelni, a studenci bardzo chętnie z nich korzystają. Na kierunku *architektura* nawiązanie kontaktów ze środowiskiem naukowym i twórczym z innych krajów zostało poparte wymianą listów intencyjnych i nawiązaniem współpracy w postaci wspólnych przedsięwzięć dla studentów architektury. Należą do nich warsztaty z fundacją Romualdo del Bianco Foundation - we Florencji, we Włoszech, warsztaty i konferencja dla studentów Sarajevo – Workshop (IUS) oraz konferencja i szkolenie *Days of architecture* w State University of Sarajevo (BiH) - w Bośni i Hercegowinie

Pomimo tego, jak stwierdzili studenci, oferta wyjazdów krajowych i zagranicznych Jednostki jest bardzo skromna. Jediną możliwością wyjazdu zagranicznego jest udział w ww. konferencji naukowej czy międzynarodowych warsztatach architektonicznych, z których studenci od kilku lat korzystają. Warunkiem uzyskania zgody na tygodniowy wyjazd na warsztaty są dobre wyniki w nauce, potwierdzone wysoką średnią. Podczas spotkania z ZO PKA studenci akcentowali brak możliwości wyjazdów w ramach programu Erasmus+. Duża część studentów taką chęć zadeklarowała. Brak umów uniemożliwiał zarówno wyjazdy, jak też przyjazdy studentów zagranicznych.

Studenci biorą natomiast czynny udział w konkursach i warsztatach organizowanych przez inne ośrodki w kraju. Wsparciem w tych działaniach ma być dla nich, powstałe w tym roku, koło naukowe. Pozytywnym zjawiskiem jest podejmowanie prób nawiązania poprzez samorząd studencki współpracy ze studentami działającymi w innych ośrodkach krajowych.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.2 — **częściowo**

3. Uzasadnienie oceny

Oceniana Jednostka ma bardzo ograniczoną współpracę międzynarodową. Szczególnie odczuwalny jest brak umów w ramach programu Erasmus+. Podjęte próby współpracy wspierane przez władze Instytutu należy ocenić pozytywnie, jednak działania te powinno się rozszerzyć i zintensyfikować.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

1. Opis stanu faktycznego

Już od pierwszego roku, studenci spotykają się z przedstawicielami środowiska gospodarczego i społecznego. Zobowiązani są bowiem do odbycia 4 praktyk: inwentaryzacyjnej, konserwatorskiej, projektowej oraz dyplomowej. Przed ich odbyciem studenci uczestniczą w spotkaniu z uczelnianym oraz instytutowym opiekunem, podczas którego przedstawiany jest im ich charakter oraz warunki uzyskania zaliczenia. Studenci mogą być odbywać je zarówno w miejscu wskazanym przez Instytut, jak również wg własnych, zaakceptowanych propozycji. Studenci aktywni zawodowo mogą też uzyskać zaliczenie przez udokumentowanie swojej pracy, czy działalności zawodowej (minimum rocznej).

Praktyką stosowaną przez Instytut jest określenie efektów kształcenia, jakie student musi uzyskać po odbyciu praktyki, przedstawione w formie tabelarycznej, w dzienniku praktyk. Pod odbyciem praktyki studenci zobowiązani są do złożenia sprawozdania z ich odbycia oraz publicznej prezentacji i obrony jej efektów.

Jednym z atutów praktyki organizowanej przez uczelnię w porozumieniu z urzędami gmin, co akcentowano na spotkaniu z ZO, była możliwość uczestnictwa studentów w projekcie renowacji okolicznych kapliczek.

Dodatkową zaletą jest usytuowanie uczelni w regionie aktywnym przemysłowo. Występuje tu duże zapotrzebowanie na dobrze wykształconą kadrę branżową oraz duża odległość od innych, dużych ośrodków dydaktycznych (Politechnika Śląska, Politechnika Wrocławska).

Studenci wizytowanego kierunku mają możliwość skorzystania z usług Biura Karier, oferującego szeroki zakres praktyk studenckich, ofert stażowych, a nawet ofert zatrudnienia. Studenci znają też ofertę szkoleń Biura Karier dotyczących adaptacji do rynku pracy, którą uznali za adekwatną do swoich potrzeb. Tym niemniej ze względu na możliwości jakie Uczelnia oferuje studentom wizytowanego kierunku w ramach programu praktyk studenckich, Biuro Karier jest przez nich wykorzystywane w mniejszym stopniu.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.3 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Poprzez zaangażowane władze uczelni oraz potencjał regionu studenci otrzymują odpowiednie wsparcie w kontaktach gospodarczych i akademickich.

Dobrym wsparciem w realizacji kontaktów społecznych i kulturalnych studentów jest również dobrze prosperujące koło naukowe działające na wizytowanym kierunku.

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

1. Opis stanu faktycznego

Na wizytowanym kierunku studiuje jedna osoba niesłysząca. Nie studiują osoby z niepełnosprawnościami ruchowymi.

Uczelnia dostosowała swoją infrastrukturę, eliminując niektóre przeszkody, do zajęć studentów z niepełnosprawnością funkcjonalną. Student korzysta podczas zajęć z pomocy asystenta lub swoich kolegów, a w przypadku trudności z zaliczeniem pewnych efektów kształcenia, zostaje mu zaproponowana inna forma potwierdzenia wiedzy i umiejętności (np.: forma pisemna egzaminu).

Biblioteka i czytelnia zostały przystosowane do przyjęcia i wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

Jednostka jest podzielona na dwa budynki, które różnią się między sobą przystosowaniem sal i zaplecza dydaktycznego do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami ruchowymi.

Wsparciem dla studentów posiadających orzeczenie o ich niepełnosprawności jest również dobrze działający system pomocy materialnej w formie stypendium specjalnego. Jest on zgodny z wymogami ustawowymi.

Z uwagi na brak studentów z niepełnosprawnościami ruchowymi na wizytowanym kierunku rzeczywista ocena pełnego dostosowania jednostki do ich potrzeb nie jest możliwa.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.4 — częściowo

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka zapewnia dobre przystosowanie do obecnych potrzeb studentów z niepełnosprawnościami funkcjonalnymi. Brak jest jednak takiego przystosowania do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami ruchowymi – co jest mankamentem.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Opis stanu faktycznego

W ocenie studentów wizytowanego kierunku dostępność oraz kontakt z pracownikami administracyjnymi Instytutu oraz Uczelni jest bardzo dobry. Godziny otwarcia sekretariatu i innych jednostek administracyjnych są dla studentów odpowiednie, a pracownicy kompetentni.

Wszelkie informacje o procesie codziennej organizacji studiów i jego zmianach, zwłaszcza godzin zajęć dydaktycznych, dyżurów, itp. są zamieszczane na platformie internetowej, po zalogowaniu się na swoje konto. Zgodnie uznali, że jest to dla nich duże udogodnienie.

Zdaniem studentów dobrze rozbudowany jest też system wsparcia w procedurach administracyjnych. Na stronie internetowej Uczelni są dostępne wzory dokumentów, podań, a pracownicy służą pomocą i wiedzą. Na stronie dostępne są również opisy efektów kształcenia wizytowanego kierunku, informacje o planie i programie studiów, plany zajęć, informacje o innych jednostkach administracyjnych, czy regulaminy i podstawy prawne funkcjonowania.

Karty modułów są przedstawiane studentom przez prowadzącego na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu oraz eksponowane w gablotach informacyjnych. nie zostały one jednak udostępnione na stronie internetowej jednostki prowadzącej oceniany kierunek.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.5 — **w pełni**

3. Uzasadnienie oceny

Na pozytywną ocenę zasługuje zarówno praca sekretariatu, wysoki poziom wiedzy merytorycznej i kultury osobistej pracowników administracyjnych, jak również szybki i łatwy dostęp do bieżących informacji. Dodatkowo z dużą aprobatą studentów spotyka się cała obsługa procesu dydaktycznego oraz wsparcia materialnego.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

Uzasadnienie oceny

Struktura i procedury Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia pozwalają na budowanie kultury jakości na kierunku *architektura*. W tworzeniu i funkcjonowaniu tego systemu biorą udział przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy, w tym przedstawiciele pracodawców. W Uczelni i w Instytucie opracowano Księgi Jakości Kształcenia, zawierające procedury zapewnienia jakości kształcenia, narzędzia monitorowania i okresowej oceny działania Systemu.

Wydział zapewnia interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym udział w procesie projektowania efektów

kształcenia jak i dokonywania ich zmian. Polityka kadrowa jest dostosowana do potrzeb wynikających z obsady zajęć. Stosowane są ankiety oceniające nauczycieli na wszystkich poziomach i formach studiów oraz prowadzone są hospitacje zajęć dydaktycznych. Wyniki tych ocen są brane pod uwagę przy obsadzie zajęć w kolejnych cyklach. Weryfikacja form i metod stosowanych w realizacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia odbywa się na każdym etapie kształcenia i na wszystkich rodzajach zajęć. System zapobiega plagiatom i wspomaga ich wykrywanie. Jednostka wykorzystuje wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia jednostka prowadzi badanie rynku pracy, którego efektem jest doskonalenie programu kształcenia.

WSZJK monitoruje i analizuje obszary jakości kształcenia. Wyniki monitorowania Jednostka stara się wykorzystywać do doskonalenia procesu dydaktycznego. System ten nie jest do końca sprawny, skoro po wielostopniowych analizach oceny skuteczności jego działania jego cel podstawowy – doskonalenie kształcenia – nie jest w pełni realizowany.

Mimo więc, że Jednostka deklaruje systematyczną ocenę skuteczności WSZJK, to jednak działanie systemu wykazuje niedoskonałości. Albo system nie rejestruje tych defektów, albo też nie wykorzystuje się wyników działania tego systemu do jego doskonalenia.

Zalecenia

W ramach zaleceń dotyczących funkcjonowania WSZJK zwraca się uwagę na brak mechanizmów pozwalających na weryfikację jakości prac dyplomowych.

6.1.3 Rekomendowana jest rewizja procedury dyplomowania określonej w Księdze Jakości pod sygnaturą P-5.7 – 1 z dnia 24 maja 2012 roku pod kątem uzupełnienia jej o zalecenie informowania przez wszystkich nauczycieli akademickich seminarzystów o zasadach i zakresie stosowanej procedury antyplagiatowej.

6.1.7 Rekomendowana jest rewizja kwestionariusza ankiety oceny prowadzących zajęcia, pod kątem umieszczenia w nim pola swobodnego komentarza, gdzie studenci będą mogli odnieść się do kwestii nieujętych w pytaniach ankietowych.

6.1.10 Rekomendowane jest podjęcie ponownych starań w celu wdrożenia badania satysfakcji studentów jako stałej praktyki.

W Uczelni zostały stworzone mechanizmy umożliwiające funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i jego doskonalenia. Skuteczność jego działania powinna jednak podlegać rzetelnej, permanentnej ocenie w aspekcie celu i efektów, którym system ma służyć. Zachowanie ustalonych standardów postępowania i procedur działania systemu niczemu nie służy jeśli nie prowadzi do podniesienia jakości kształcenia.

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

- 6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,
- 6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,
- 6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.1.

Działania związane z wdrażaniem wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia zostały zapoczątkowane *Uchwałą Senatu Nr 80/2008 z dnia 5 czerwca 2008 r. w sprawie przyjęcia Programu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w PWSZ W Raciborzu*. W związku z nowelizacją ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* Uczelniany System Zapewniania Jakości Kształcenia został dostosowany do zmienionych uwarunkowań prawnych. Obecnie funkcjonuje w oparciu o *Uchwałę Senatu Nr 59/2012 z dnia 24 maja 2012r. w sprawie wprowadzenia Zasad Funkcjonowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PWSZ w Raciborzu*, ze zmianami wprowadzonymi *Uchwałą Nr 197 z dnia 19 grudnia 2013r. w sprawie przyjęcia zmian w Zasadach Funkcjonowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia PWSZ w Raciborzu*. Polityka jakości została wyrażona w misji i strategii Uczelni. Zgodnie z postanowieniami statutu w Uczelni nie tworzy się podstawowych jednostek organizacyjnych. Jednostkami organizacyjnymi zajmującymi się procesem kształcenia są instytuty. Instytut Architektury nie posiada własnej misji i strategii, ale funkcjonuje w oparciu o ogólną misję i strategię odnoszącą się do całej Uczelni. W strategii Uczelni i polityce jakości zostały przyjęte cele jakościowe związane z wysokim poziomem kształcenia.

W Uczelni i w Instytucie prowadzone są działania umożliwiające monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, przy uwzględnieniu:

6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

Przepisy wewnętrzne normujące funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uczelni przewidują udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w projektowaniu efektów kształcenia i ich zmian. Do interesariuszy wewnętrznych, którzy realizują określone zadania związane z projektowaniem efektów kształcenia należą studenci, kadra dydaktyczna ocenianego kierunku, pracownicy administracji. Interesariusze wewnętrzni uczestniczą w projektowaniu efektów kształcenia i ich zmian poprzez ich udział w Senacie, Instytutowym Zespole Zapewnienia Jakości Kształcenia, Uczelnianym Zespole Zapewnienia Jakości Kształcenia. Proces powoływania przedstawicieli do wyżej wymienionych organów jest w pełni transparentny i odbywa się z pełnym poszanowaniem praw interesariuszy wewnętrznych. W składach wskazanych Zespołów zasiadają przedstawiciele studentów, którzy aktywnie uczestniczą w ich pracach. Środowisko studenckie jest również reprezentowane przez przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni, co spełnia wymagania art. 61 ust. 3 *Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym* dotyczące minimalnego udziału przedstawicieli studentów w ww. organie kolegialnym. Przedstawiciele studentów podczas spotkania z ZO PKA wykazali zainteresowanie tematyką dotyczącą jakości kształcenia, posiadają wiedzę dotyczącą ich udziału w projektowaniu efektów kształcenia. Studenci mają wpływ na koncepcję kształcenia wizytowanego kierunku, w tym jego cele i efekty także poprzez spotkania Samorządu z władzami Uczelni, a także nieformalne kontakty z kierownictwem Instytutu. Źródłem wiedzy są również wyniki badań ankietowych.

Przykładem zmian wprowadzonych z inicjatywy studentów jest likwidacja przedmiotu *Projektowanie ruralistyczne* na rzecz przedmiotów z zakresu *Projektowania architektonicznego*. Zmiany tej jednak nie można potraktować z aprobatą - za właściwą merytorycznie. Przy niewielkim doświadczeniu studentów i ich dość wąskiej perspektywie spojrzenia na cele edukacyjne, nie można ich propozycji, nawet demokratycznie stanowionych, przyjmować automatycznie z aprobatą. W przeciwnym wypadku system zostałby sprowadzony do infantylnej zabawy w kombinatorykę komputerowych wizualizacji i estetyczną żonglerkę formami architektury bez treści. Tutaj, po inicjatywie studentów powinna nastąpić głębsza refleksja kadry nauczającej i dyskusja z nimi, a nie bezkrytyczne uleganie presji zmian dla zmian.

W procesie kształtowania koncepcji kształcenia biorą udział interesariusze zewnętrzni. Strategia wskazuje zadania dla administracji Uczelni oraz nauczycieli akademickich, we współdziałaniu z partnerami społecznymi, tj. organizacjami pracodawców, samorządów gospodarczych i zawodowych oraz jednostkami samorządu terytorialnego. Wyrazem realizacji ww. celów było powołanie Rady Konsultacyjnej. W prezentowanym modelu systemu zapewnienia jakości kształcenia Rada Konsultacyjna jest jego stałym elementem, a interesariuszom

zewnątrznym został zapewniony pewien wpływ na doskonalenie realizowanego kształcenia. Obecnie żaden rocznik absolwentów wizytowanego kierunku nie został poddany badaniu. Absolwenci, pracodawcy oraz pozostali interesariusze zewnątrzni stanowią już potencjalny zbiór opiniodawców mogący stanowić środowisko dyskusyjno-opiniotawcze nt. jakości oferowanego kształcenia w ramach Instytutu. Co prawda w środowisku tym brakuje istotnej reprezentatywności środowisk stowarzyszeniowych i zawodowych takich jak: SARP, IARP, TUP (braki reprezentatywności zostały ukazane w pkt. 3.1), ale pewne załączki tworzenia systemu już są. Należy zadbać o jego skuteczne - ideowo, a nie jedynie formalnie - zorientowane działanie.

Prowadzona jest też współpraca z Biurem Karier, które od kilku lat prowadzi monitoring losów zawodowych absolwentów i opracowuje raporty uwzględniające sytuację zawodową absolwentów. Ponadto w Uczelni badane są opinie pracodawców nt. zatrudnianych absolwentów. Dotychczas jednak proces opiniowania absolwentów wizytowanego kierunku nie mógł być przeprowadzony z uwagi na brak odpowiedniej perspektywy badawczej. Pierwszych 10 absolwentów ukończyło go dopiero w 2015r. Nie można sprawdzić więc jego skuteczności na tym kierunku.

Pracodawcy mają możliwość formułowania pożądaných wymagań wobec osób zatrudnianych, co skutkuje wzbogacaniem oferty dydaktycznej. Przykładem wykorzystania tych opinii jest wprowadzenie przedmiotu projektowego „Projektowanie zrównoważone” – propozycja Akademii Northouse, zajmującej się propagowaniem budownictwa pasywnego, w celu rozszerzenia oferty kształcenia o treści z zakresu budownictwa ekologicznego i pasywnego, a także na skutek sugestii ze strony pracowników Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 w Raciborzu – promowanie nowych technologii z zakresu budownictwa energooszczędnego, w treściach przedmiotów obowiązkowych. Takie propozycje są godne rozważenia, ale powinny być one znów podstawą do wewnętrznej dyskusji i kontestacji. Wprowadzanie nowego przedmiotu powinno być ofertą alternatywną, powiązaną z blokiem przedmiotów specjalnościowych – do wyboru, a nie od razu obowiązkowych.

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

W ramach monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia ustanowione zostały metody i narzędzia w zakresie monitorowania i oceny, m.in. ankietyzacja, której pytania dotyczą efektów kształcenia, hospitacje zajęć, w ramach których oceniana jest zgodność tematyki zajęć z sylabusem i założonymi efektami kształcenia, analizy prowadzone przez Instytutowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia, Zespół Audytu Wewnętrznego Systemu lub inne osoby zaangażowane w proces kształcenia (np. analiza osiąganych efektów kształcenia, przegląd sylabusów pod kątem aktualności zawartych w nich informacji, ocena właściwej organizacji praktyk na podstawie sporządzanych corocznie sprawozdań z realizacji praktyk, itp.). Od 1 października 2013_r. wprowadzono ogólnouczelnianą procedurę zamieszczania ocen cząstkowych studentów w tzw. katalogach ocen cząstkowych. Katalogi te są po zakończeniu każdego semestru monitorowane przez Instytutowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia, który przekazuje swoje opracowanie Zespołowi na szczeblu uczelnianym.

W procesie oceny realizacji efektów kształcenia oraz monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, w zakresie swoich kompetencji statutowych, biorą udział władze Uczelni oraz Instytutu. W ramach struktury Systemu w procesie tym uczestniczą także koordynatorzy przedmiotów, studenci poprzez zgłaszanie sugestii do stopnia osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie procesu kształcenia.

Na podstawie prowadzonych analiz i badań Instytutowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia sporządza Raport z oceny jakości kształcenia w Instytucie Architektury na podstawie analizy: sprawozdania z przeprowadzonej oceny wewnętrznej w Instytucie, sprawozdania zbiorczego z wyników hospitacji, sprawozdania z przeglądu projektów inżynierskich, wyników zaliczeń i egzaminów, sprawozdania zbiorczego z praktyk studenckich, sprawozdania zbiorczego z okresowych ocen pracowników dydaktycznych, sprawozdania zbiorczego z wyników ankietyzacji. Raporty przedstawiane są do dalszej analizy Uczelnianemu Zespołowi Zapewnienia Jakości Kształcenia, który następnie przygotowuje roczny Protokół Przeglądu Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, a także formułuje wnioski końcowe wraz z zaleceniami. Zespół przedstawia na posiedzeniu Senatu sprawozdanie z wyników przeglądu systemu i oceny jego efektywności. W jednostkach organizacyjnych Uczelni, w tym w Instytucie Architektury, przeprowadza się audyty wewnętrzne Systemu. Raport z audytu uczelnianego/instytutowego przekazywany jest Pełnomocnikowi Rektora ds. Systemu, omawiane na posiedzeniu Senatu. Do każdej niezgodności opisanej w raporcie z audytu podejmowane są działania korygujące i zapobiegawcze.

6.1.3. weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

Zasady weryfikacji efektów kształcenia zawarte są w *Regulaminie studiów*, *Regulaminie studenckich praktyk zawodowych*, a także w procedurach zawartych w *Instytutowej Księdze Jakości Kształcenia* dotyczących: oceniania studentów w toku studiów, realizacji praktyk oraz przygotowania pracy dyplomowej. Weryfikacja efektów kształcenia na poziomie przedmiotów ujęta jest w kartach przedmiotów. Każda karta przedmiotu zawiera informację na temat metod sprawdzenia efektu kształcenia, która odzwierciedlona jest w kryteriach oceniania i opisie wymagań dla poszczególnej oceny. Dotyczy to zarówno prac zaliczeniowych w formie ustnej i/lub pisemnej, jak również zadań (w ramach pracy własnej studenta), czy też referatów/prezentacji, prac projektowych i egzaminów.

Przedstawiciele studentów wizytowanego kierunku, zasiadający w Zespołach Zapewnienia Jakości Kształcenia, mają możliwość wypowiedzenia się co do przyjętych zasad i form oceny, w ramach opracowywania kart przedmiotów.

Weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych na praktykach zawodowych dokonuje zakładowy opiekun praktyk w miejscu odbywania praktyki oraz Pełnomocnik ds. Praktyk, powołany przez Dyrektora Instytutu na podstawie: potwierdzenia odbycia praktyki, dokumentacji przebiegu praktyki, oceny opiekuna w miejscu jej odbywania, sprawozdania z przebiegu praktyki oraz hospitacji praktyki oraz dokumentacji przebiegu praktyk. Student dokonuje oceny własnej praktyki.

Końcowe efekty kształcenia weryfikowane są w procesie dyplomowania. Zgodnie z procedurą: *Proces dyplomowania*, stanowiącą załącznik do Księgi Jakości, osoby odpowiedzialne za wykonanie działań objętych procedurą to: Prorektor właściwy ds. studenckich, Dyrektorzy Instytutów oraz kierujący pracą, zgodnie z zakresem obowiązków (promotorzy). Ocena projektu inżynierskiego dokonywana jest podczas autorskiej prezentacji pracy, do której przygotowania i przedstawienia zobowiązani są dyplomaci przed promotorem, recenzentem i zaproszonymi gośćmi w trakcie ostatnich zajęć z przedmiotu. Student zdaje egzamin dyplomowy przed komisją, co najmniej trzyosobową, w składzie: przewodniczący komisji, recenzent, promotor/prowadzący projekt. Podczas egzaminu dyplomowego ocenie podlega: projekt inżynierski oceniony przez recenzenta i promotora, odpowiedź ustna na zadane przez komisję co najmniej trzy pytania. Sposoby zapobiegania plagiatom, jakim poddawane są prace dyplomowe, ze względu na specyfikę kierunku „architektura” dotyczą jedynie części opisowej. Część opisowa jest weryfikowana w systemie antyplagiatowym. Studenci są informowani o procedurze antyplagiatowej w toku zajęć seminaryjnych i znają jej zasady.

W ramach prac Instytutu Architektury związanych z dokumentacją wewnętrzną oraz zapewnieniem jakości kształcenia zostaną opracowane formularze oceny pracy dyplomowej dla promotora i recenzenta, które będą uwzględniały efekty kształcenia i przepisy KRK. Opracowanie tych dokumentów przewiduje się po zakończeniu procesu dyplomowania pierwszego cyklu kształcenia. Obecnie efekty kształcenia zostały ujęte w kartach przedmiotu dla seminarium dyplomowego.

Zdaniem Zespołu Oceniającego należy podjąć problem wewnętrznej weryfikacji jakości prac dyplomowych (szczegółowe defekty procesu dyplomowania ujęto po ocenie tych prac, w załączniku).

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

Organizacja potwierdzania efektów uczenia się poza systemem studiów została określona w *Uchwale Nr 258/2015 Senatu z dnia 26 lutego 2015 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu potwierdzania efektów uczenia się w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Raciborzu*. Przedstawiciele Instytutu uczestniczyli w wypracowywaniu procedur ogólnouczelnianych. Obecnie trwają prace nad wdrażaniem procedur określonych w ww. przepisach. Świadomość nauczycieli akademickich w zakresie przyjętych przez Uczelnię rozwiązań oraz zaangażowanie Władz Uczelni w stworzenie odpowiednich procedur weryfikujących efekty uczenia się pozwalają stwierdzić, iż implementacja przepisów prawnych w zakresie omawianego kryterium przebiega prawidłowo.

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

Monitorowanie losów zawodowych absolwentów jest koordynowane na szczeblu uczelnianym, przez Biuro

Karier. Biuro to zwraca się do absolwentów z prośbą o wypełnienie ankiety absolwenckiej dotyczącej ich dalszych losów zawodowych. Absolwenci mogą wypełnić ankietę zarówno na stronie Uczelni, jak również poprzez odesłanie kwestionariusza ankietowego dostarczanego na ich adres zamieszkania drogą pocztową. Kwestionariusz ankietowy zawiera pytania dotyczące motywów podjęcia studiów, dalszego podnoszenia kwalifikacji, wykorzystania uzyskanych w Uczelni kwalifikacji w pracy zawodowej, dalszego toku kariery. Na podstawie protokołów Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia należy stwierdzić, iż kwestionariusz ten był modyfikowany, w tym także na wniosek przedstawicieli studentów.

Wyniki monitoringu są omawiane w ramach prac Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości. Poczynione rekomendacje przekazywane są Władzom Uczelni. Z rozmów z Kierownictwem Uczelni wynika, że niniejsze wyniki badań mają wpływ na podejmowane przez Instytuty działania związane z jego przyszłością w kontekście modyfikacji programu studiów i prezentowanej oferty kształcenia. Obecnie żaden rocznik absolwentów wizytowanego kierunku nie został poddany badaniu. Podczas wizytacji ZO PKA wskazano jednak na przykłady zmian wdrożonych na w ramach kierunku *architektura*, w ramach analizy wyników prowadzonych przez UZZJK. Zmiany dotyczyły między innymi doboru miejsc, w których realizowane są praktyki studenckie.

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

Zasady i metody doboru kadry naukowo-dydaktycznej określa Statut Uczelni, w którym zawarto szczegółowe wymagania kwalifikacyjne, tryb zatrudniania oraz zwalniania pracowników. Podstawowe elementy polityki kadrowej w zakresie kształtowania jakości dydaktyki na Wydziale dotyczą: prawidłowości powierzania nauczycielom akademickim zadań dydaktycznych i zgodności tematyki tych zadań z ich specjalnością naukową, okresowej oceny dorobku nauczycieli akademickich, monitorowania jakości procesu dydaktycznego poprzez system hospitacji oraz ankietyzacji, stwarzania możliwości podnoszenia kwalifikacji naukowych i dydaktycznych poprzez system wyjazdów służbowych. Wyżej wymienione zagadnienia są przedmiotem uregulowań na szczeblu uczelnianym, w formie uchwał senatu, zarządzeń rektora, regulaminów. Stosowne procedury określone są także w Uczelnianej i Instytutowej Księdze Jakości Kształcenia.

Uwagi studentów dotyczące pracy nauczycieli akademickich są zbierane w ramach procedury ankietyzacji prowadzących zajęcia określonej w procedurze *Ankietyzacja* zamieszczonej w Księdze Jakości Kształcenia. Procedura ankietyzacji przeprowadzana jest na zakończenie każdego z semestrów. Studenci otrzymują kwestionariusz w formie papierowej i pod nieobecność nauczyciela akademickiego mają możliwość jej uzupełnienia. Kwestionariusz zawiera pytania dotyczące przygotowania nauczyciela akademickiego do zajęć, ich organizacji, metod wykorzystywanych w celu motywacji studentów do pracy, a także punktualności. Kwestionariusz nie zawiera pola swobodnego komentarza, co uniemożliwia studentom poruszenie kwestii, które nie zostały ujęte w pytaniach kwestionariusza. Projekt kwestionariusza ankietowego był konsultowany z przedstawicielami Samorządu Studentów. Hospitacje zajęć dydaktycznych, przeprowadzane w oparciu o procedurę określoną w Księdze Jakości Kształcenia, mają charakter systemowy lub interwencyjny (niezależnie od harmonogramu na wniosek Rady Uczelnianej Samorządu Studenckiego do Dyrektora Instytutu). Pracownik jest hospitowany przynajmniej raz w roku w ramach jednego przedmiotu lub formy zajęć jeśli wyniki jego oceny były pozytywne lub jeśli wynik był negatywny – hospitacje są przeprowadzane co semestr.

Działania projakościowe w zakresie polityki kadrowej to także ocena kadry prowadzona przez Komisję Oceniającą, udział pracowników w specjalistycznych konferencjach i szkoleniach zewnętrznych, a także zapobieganie nieetycznym działaniom w procesie dydaktycznym oraz wytyczne postępowania w razie wystąpienia takiego działania (Procedura *Etyka studentów i prowadzących zajęcia dydaktyczne*, zawarta w Księdze Jakości Kształcenia). Przepisy normujące funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia przewidują ocenę w procesie ankietyzacji kadry wspierającej proces kształcenia.

W Uczelni dokonuje się analizy prowadzonej polityki kadrowej na posiedzeniu Senatu wg rocznego kalendarza działań projakościowych pod kątem jakości prowadzonej dydaktyki na ocenianym kierunku.

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

Wnioski wynikające z badania prezentowane są na posiedzeniu Instytutowego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Wyniki przekazywane są nauczycielom, a szczegółowe sprawozdanie z przeprowadzonej

ankietyzacji przedstawione na posiedzeniu Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia w terminie do końca czerwca za semestr zimowy, do końca grudnia za semestr letni, a także omawiane na posiedzeniu Senatu.

Zgodnie z dokumentacją Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia ostatni monitoring zbiorczych wyników oceny prowadzących zajęcia przez studentów miał miejsce na posiedzeniu Zespołu w dniu 13 listopada 2014r. W posiedzeniu uczestniczył także przedstawiciel studentów. Zgodnie z wytycznymi przyjętymi na posiedzeniu wszyscy prowadzący zajęcia w ramach Uczelni zostali zobowiązani do zapoznania się z wynikami ankiet, a w stosunku do osób, które uzyskały najniższe oceny zalecono działania naprawcze.

Wnioski z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów wykorzystywane są w okresowej ocenie pracownika – przy obsadzie zajęć dydaktycznych oraz w polityce awansowej. Władze Instytutu podejmują na bieżąco odpowiednie działania na wyrażone w ankietach opinie pozytywne oraz odpowiednie reakcje na opinie negatywne (np. hospitacja zajęć, zmiana prowadzącego zajęcia).

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazali, iż zaobserwowali efekt funkcjonowania procedury oceny prowadzących zajęcia nauczycieli akademickich w postaci znacznego podniesienia poziomu punktualności. Wskazano także na przykład odsunięcia jednego z nauczycieli akademickich od prowadzenia zajęć ze studentami. ZO PKA stwierdził także inne przykłady wykorzystania wniosków z oceny kadry naukowo-dydaktycznej: uproszczono wzór ankiety, w przypadku lektoratu wprowadzono język techniczny do zajęć, została odnowiona licencja Matlaba, zakup nowych rzutników do sal. Syntetyczne sprawozdanie z wyników badań ankietowych publikuje Rektor i udostępnia całej społeczności akademickiej, za pośrednictwem Biura Ewaluacji Jakości Kształcenia na stronie internetowej PWSZ w Raciborzu.

6.1.8. *zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,*

Monitorowanie zasobów materialnych obejmuje: ocenę warunków prowadzenia zajęć, liczbę, wyposażenie i stan techniczny sal przeznaczonych do prowadzenia zajęć dydaktycznych, dostęp do stanowisk komputerowych. Monitorowanie infrastruktury należy do kompetencji władz Instytutu, a także omawiane jest na posiedzeniach Instytutowej Komisji Zapewnienia Jakości Kształcenia. Studenci wizytowanego kierunku mają możliwość przekazywania swoich uwag dotyczących infrastruktury budynku oraz jego wyposażenia w procesie ankietyzacji dotyczącym poziomu usług pracowników administracji oraz infrastruktury Uczelni. W kwestionariuszu ankietowym stanowiącym załącznik do realizowanej w każdym semestrze oceny prowadzących zajęcia, studenci mogą się odnieść do kwestii stanu i wyposażenia biblioteki, obiektów sportowych oraz pomieszczeń dydaktycznych. Dodatkowo studenci mogą przekazać swoje uwagi na temat komórek organizacyjnych, z których bezpośrednio korzystali w polu swobodnego komentarza. Kształt powyższej ankiety, a także jej częstotliwość należy ocenić pozytywnie. Jak wskazali studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA ich uwagi w przedmiotowym zakresie są realizowane na bieżąco. Na podstawie protokołów Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia należy stwierdzić, iż kwestie infrastruktury są monitorowane na bieżąco i zgłaszane odpowiednim jednostkom decyzyjnym. W odniesieniu do środków wsparcia dla studentów nie przedstawiono funkcjonowania analogicznej procedury. Studenci mają jedynie możliwość oceny w ramach kwestionariusza oceny poziomu usług pracowników administracyjnych, jakość pracy pracowników odpowiedzialnych za stronę organizacyjną pomocy materialnej.

6.1.9. *sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,*

W Instytutowej Księdze Jakości Kształcenia opisano procedury analizy, wykorzystania i publikowania pozyskanych informacji z zakresu jakości kształcenia. Księga obejmuje zbiór procedur, do których opracowano szereg formularzy i wzorów dokumentów. Dla wszystkich procedur opracowano instrukcje sporządzania dokumentacji i wzory formularzy. Uczelniana Księga Jakości Kształcenia przewiduje procedurę *Nadzór nad dokumentacją oraz zapisami*. Procedura reguluje zasady dotyczące postępowania w zakresie nadzoru nad dokumentami oraz zapisami Systemu. Nadzór nad dokumentacją obejmuje: opracowanie, sprawdzanie, zatwierdzanie dokumentów, rozpowszechnianie dokumentów, przechowywanie i udostępnianie dokumentacji, wprowadzenie w razie konieczności zmian do istniejących dokumentów. Za realizację działań objętych procedurą odpowiadają: Pełnomocnik Rektora ds. Systemu oraz Uczelniany Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia. Zasady dotyczące sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji

podlegają przeglądowi i aktualizacji przynajmniej raz w roku. Analiza dokumentacji przedstawionej w czasie wizytacji pozwala na stwierdzenie, że przyjęta procedura jest skutecznym narzędziem zarządzania informacją w zakresie działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia. Sprawozdania z przeprowadzonej oceny wewnętrznej w Instytutach, w tym w Instytucie Architektury, zawierają informacje dotyczące weryfikacji dokumentacji Uczelnianej Księgi Jakości Kształcenia oraz Instytutowych Ksiąg Jakości Kształcenia, ich procedur oraz instrukcji. W Instytutach dokonuje się przeglądu opracowanej dokumentacji ilustrującej zakres prac Instytutowej Komisji Zapewnienia Jakości Kształcenia (protokołów z posiedzeń, rocznych sprawozdań Komisji z oceny jakości kształcenia), a także bada się, czy na stronie Instytutu w stosownej zakładce powiązanej z jakością kształcenia umieszcza się wszystkie niezbędne informacje, w tym np. akty wewnętrzne, sprawozdania, Instytutową Księgę Jakości Kształcenia. W wyniku przeglądów dokonywane są stosowne zmiany, np. zmiany wzorów dokumentów.

6.1.10. dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

Formalne procedury regulujące weryfikację dostępności i aktualności tych informacji dla studentów i innych interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych określone są w Uczelnianej Księdze Jakości. Pełnomocnik Rektora ds. Systemu oraz Uczelniany Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia odpowiadają za realizację działań objętych procedurą. Informacje dotyczące procesu kształcenia są udostępniane poprzez stronę internetową Uczelni, na podstronach dostępnych także dla niezalogowanych użytkowników. W ramach informacji znajduje się opis studiów, a także wykaz kierunkowych efektów kształcenia. Studenci są informowani o organizacji procesu kształcenia podczas zajęć organizacyjnych, w ramach każdego z przedmiotów, a także w ramach spotkań z Władzami Uczelni i Instytutu. Jednakże jak ustalono w trakcie spotkań ZO PKA z poszczególnymi grupami interesariuszy mają oni możliwość składania swoich skarg drogą niesformalizowaną do Władz Instytutu lub Uczelni. Przekazane informacje pozwalają na stwierdzenie, że droga ta jest przez nich wykorzystywana i odpowiada ich potrzebom. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA ocenili działania podejmowane przez Uczelnię w zakresie dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia oraz jego wynikach za wystarczające.

2. Ocena spełnienia kryterium 6.1 z uwzględnieniem kryteriów od 6.1.1 do 6.1.1.10 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości w Uczelni jest wdrożony i stopniowo udoskonalany. W Uczelni opracowano Uczelnianą i Instytutową Księgę Jakości Kształcenia, które zawierają w sposób spójny procedury zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia.

System monitoruje i analizuje obszary jakości kształcenia w tym przeprowadza weryfikację efektów kształcenia na wszystkich etapach procesu dydaktycznego, ocenia jakość kadry, dokonuje systematycznie przeglądów programowych. Wyniki monitorowania wykorzystuje do doskonalenia procesu dydaktycznego. Dotychczasowe działania projakościowe prowadzone w Instytucie, obrazują poprawnie realizowany, zestaw przedsięwzięć doskonalących jakość kształcenia. W procesie zapewnienia jakości kształcenia uczestniczą: studenci, kadra akademicka, władze Instytutu, a także interesariusze zewnętrzni. Należy jednak zadbać o reprezentatywność tych interesariuszy, zwłaszcza ze środowisk stowarzyszeniowych i zawodowych takich jak: SARP, IARP, TUP. Zdaniem Zespołu Oceniającego należy też pilnie podjąć problem wewnętrznej weryfikacji jakości prac dyplomowych oraz podniesienia poziomu weryfikacji jakościowej na egzaminach wstępnych.

Reasumując można stwierdzić, że w Uczelni zostały stworzone mechanizmy umożliwiające funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, jego rozwój. Jest on w fazie, która powinna podlegać ulepszeniu, szczególnie, że szkołę opuścili już pierwsi absolwenci.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Opis stanu faktycznego

Skuteczność funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia podlega nadzorowi oraz kontroli poprzez przeprowadzanie audytów wewnętrznych. Wewnętrzne audyty odbywają się corocznie (zgodnie z harmonogramem opracowanym przez Pełnomocnika Rektora ds. Systemu). Przeprowadzane są również audyty związane z realizacją poszczególnych procesów. Tryb przeprowadzania audytów wewnętrznych jest określony w procedurze nr P-7.3-1 Audyt wewnętrzny. Obowiązujący na Uczelni System jest stale doskonalony pod względem jego skuteczności – czemu ma służyć plan doskonalenia Systemu opracowany na podstawie raportów z audytów wewnętrznych i przeglądu Systemu. Stanowi to podstawę do wprowadzenia działań doskonalących (w tym zapobiegawczych i korygujących). W związku z powyższym podstawową formą doskonalenia są:

- samokontrola,
- działania korygujące i zapobiegawcze, które obejmują całość procesów związanych z jakością kształcenia na Uczelni.

Wyniki monitoringu są omawiane na spotkaniach instytutowych ciał jakościowych, kierownictwa Instytutu oraz wdrażane w życie. Problematyka jakości kształcenia dyskutowana jest także co najmniej raz w roku na posiedzeniu Senatu.

2. Ocena spełnienia kryterium 6.2 — **znacząco**

3. Uzasadnienie oceny

W Instytucie są prowadzone regularne analizy i oceny skuteczności Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Analiz tych dokonuje Instytutowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz dyrekcja Instytutu, informując pracowników o wynikach przeprowadzonych analiz. Jest ona - w deklaracji Jednostki - podstawą do podnoszenia jakości kształcenia oraz do doskonalenia systemu.

WSZJK monitoruje i analizuje obszary jakości kształcenia. Wyniki monitorowania Jednostka stara się wykorzystywać do doskonalenia procesu dydaktycznego. System ten nie jest do końca sprawny, skoro po wielostopniowych analizach oceny skuteczności jego działania jego cel podstawowy – doskonalenie kształcenia – nie jest w pełni realizowany.

Dotychczasowe działania projakościowe prowadzone na Wydziale obrazują różne, w stopniu prawidłowości diagnozy i skuteczności działania, rozwiązania doskonalące jakość kształcenia. Niekiedy są one nietrafione, a system WSZJK tego nie wychwytuje.

Na przykład deklaruje się, że w procesie zapewnienia jakości kształcenia uczestniczą interesariusze wewnątrzni i zewnątrzni. Występuje jednak ewidentny brak reprezentatywności wśród tych ostatnich ze szczególnie ważnych kompetencyjnie środowisk stowarzyszeniowych i zawodowych architektów (SARP, IARP, TUP) i to w najważniejszym zespole konsultacyjnym / opiniodawczym Jednostki. Z drugiej strony na wniosek studentów – jako interesariuszy wewnętrznych dokonuje istotnych zmian programowych, które skutkują pominięciem jednego z istotnych przedmiotów nauczania – ruralistyki.

Jak wskazano w RS w wyniku analiz zmodyfikowano w jednostce efekty kształcenia, podział na przedmioty, ilość godzin. ZO stwierdził jednak, że część rozwiązań dotyczących prawnych warunków kształcenia (np. § 4.2 i 4.5 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia) nie zostało spełnionych. Czyżby w ogóle nie zostały przez działania kontrolne, i to wielostopniowe, zidentyfikowane?

Mimo więc, że Jednostka deklaruje systematyczną ocenę skuteczności WSZJK, to jednak działanie systemu wykazuje niedoskonałości. Albo system nie rejestruje tych defektów albo też nie wykorzystuje się wyników działania tego systemu do jego doskonalenia.

Reasumując można stwierdzić, że w Uczelni zostały stworzone mechanizmy umożliwiające funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i jego doskonalenia. Skuteczność jego działania powinna jednak w Jednostce prowadzącej kierunek *architektury* podlegać rzetelnej, permanentnej ocenie w aspekcie celu i efektów, któremu system ma służyć. Zachowanie ustalonych standardów postępowania i procedur działania systemu niczemu nie służy jeśli nie prowadzi do podniesienia jakości kształcenia.

* stopień spełnienia kryteriów III i II stopnia oznaczonych gwiazdką, warunkuje ocenę spełnienia kryteriów nadrzędnego stopnia, tj. odpowiednio II i I stopnia

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Mocne strony

Wśród mocnych stron jednostka, pomimo ogólnoakademickiego sprofilowania kierunku, wymienia słusznie aspekty związane z jego praktycznym statusem. Należą do nich: kadra legitymująca się wysokimi i zróżnicowanymi doświadczeniami zawodowymi, o specjalnościach dostosowanych do programu kształcenia, niewielka liczebność grup projektowych prowadzących do indywidualizacji nauczania, dająca możliwość realizacji metody kształcenia na zasadzie relacji mistrz-uczeń, oraz warunki lokalowe, aktywność koła naukowego studentów, wspólny udział kadry i studentów w konkursach architektonicznych, osiągnięcia projektowe studentów, wysoka ranga zagadnień zrównoważonego rozwoju (energooszczędność, ekologia) w programie nauczania. Szczególnie to pierwsze i drugie – kompetencyjność praktyczna kadry oraz liczebność grup projektowych - należy uznać za mocne strony kierunku, choć niestety niepotwierdzone odpowiednimi działaniami wykorzystującymi te atuty.

Słabe strony

Wśród słabych stron uznano niezadowalającą promocję Uczelni i kierunku w skali regionu i makroregionu, peryferyjne położenie budynku użytkowanego przez kierunek *architektura* w stosunku do miasta, niewystarczające środki na działalność dydaktyczną i na rozwój własnej kadry naukowo-dydaktycznej oraz sam wizerunek Uczelni, niesprzyjający rozwojowi kierunku. Wydaje się, że ocena ta jest nadto uproszczona. Wszak promocja zawsze stanowi kryterium pomocnicze w działaniach, a nie pierwszorzędne. Również odmienny wizerunek Uczelni, z niewiadomych powodów, stanowi tak istotne obciążenie. Z jakiego powodu? Jeśli poziom nauczania jest wysoki i kadra nauczająca o wysokich kwalifikacjach to jest to najlepszą promocją kierunku. Niewystarczająca obsługa administracyjna i techniczna, brak nowoczesnych środków dydaktycznych (w tym komputerów) oraz permanentnie dostępnych pracowni projektowych jest niewątpliwie defektem, ale Jednostka przecież określiła dobre warunki lokalowe i wyposażenie pomieszczeń dydaktycznych, jako swój atut. Jest to chyba sprzeczność. Poza tym nawet na kierunku interdyscyplinarnym architektury, liczba komputerów i oprogramowania nie jest aż tak wielkim problemem. Dziś jest to już powszechne narzędzie pracy, które każdy student posiada i może, w celach edukacyjnych, z niego korzystać w każdej chwili.

Wydaje się, że pierwszą słabą stroną Jednostki jest przede wszystkim brak samookreślenia się i jednoznacznego stanowiska, czy jednostka ma mieć profil praktyczny czy ogólnoakademicki. Cała polityka powinna zmierzać do osiągnięcia wysokiego poziomu nauczania w warunkach jasno sprecyzowanych warunków nauczania i ustalonych dla nich celów rozwojowych. Również słabą stroną jest niewątpliwie, przy założeniu, że jednostka kontynuuje dalej istniejący profil kierunku studiów, brak prowadzenia badań naukowych i bezpośredniego zastosowania ich wyników w procesie edukacyjnym. Słabą stroną jest również bardzo niewystarczająca, przy stosunkowo dużej wszechstronności praktycznej kadry, elastyczność programowa, mająca swoje przejawy w bardzo niskiej wybieralności modułów kształcenia.

Peryferyjne położenie budynku użytkowanego przez kierunek architektura również wydaje się być, w przypadku miasta niewielkiego, przeszkodą znikomą. O wiele większą są niewystarczające środki finansowe pozyskiwane z zewnątrz, zwłaszcza, że jednostka w końcu wykazuje dość silne związki z otoczeniem zewnętrznym. Źle jest też ze skutecznością działań skoro pomimo tego jest słaba promocja Uczelni i realizowanego kierunku *architektura* w skali regionu.

Szanse

Wśród swoich największych szans Jednostka dostrzega otwierające się perspektywy współpracy międzynarodowej oraz wykorzystanie bliskości przemysłu, zorientowanego na energetykę odnawialną. Niewątpliwie otwarcie się na świat oraz na aktualne potrzeby cywilizacyjne oraz specyfikę środowiska lokalnego jest szansą. Zapewnia zarówno rozszerzenie horyzontów i rozwój nauczycieli i studentów, poprzez różne formy współpracy (warsztaty, konferencje, studia Erasmus+, wspólne projekty, publikacje etc).

Wskazana atrakcyjność studiów *architektury* zawsze była i będzie istniała. Należy równocześnie zważyć, czy, wobec wciąż spadającego rynku zleceń i dużej nadprodukcji architektów, powodującej masową emigrację w poszukiwaniu pracy, jest to atut, który powinien być jedną z głównych szans rozwoju czy raczej powód (przy problemach demograficznych) do znacznego obniżenia poziomu studiowania na tym kierunku.

Obiecujące kontakty i zawarte umowy o współpracy z otoczeniem biznesowym, samorządami, SARP i IARP są zawsze produktywne i stanowią szansę, o ile zostanie ona wykorzystana nie hasłowo lecz realnie, poprzez wspólną dyskusję środowiskową i bezpośredni, a nie pozorny lub jedynie formalny, wpływ na kształtowanie oferty edukacyjnej jednostki. Dziwi natomiast niskie notowanie przez jednostkę potencjału dziedzictwa kulturowego i przemysłowego Raciborza i regionu oraz, jeszcze niżej, rosnącej aktywności inwestycyjnej miasta i gmin w regionie i otwartości na współpracę. Skora taka jest ocena, może zatem kierunek ten nie jest dobrze lokowany w potrzebach środowiska i nie ma w nim racji bytu.

Zagrożenia

Wśród zagrożeń rozwoju i niebezpieczeństwa niekorzystnych zmian wymienia się niż demograficzny, w tym także więc spadek liczby kandydatów na studia, oraz zbyt silną konkurencję sąsiednich ośrodków akademickich, zwłaszcza, że posiadają one ugruntowaną pozycję naukową na rynku edukacyjnym i lepszy system finansowego wsparcia. To niewątpliwie są dla jednostki pewne zagrożenia, ale takie są prawa rynku. Wygrywają w konkurencji jednostki silniejsze, o wysokim potencjale merytorycznym, lepiej dofinansowane i z szerszą perspektywą otwarcia się na świat. Konkurencja może być jednak twórcza. Może skłonić do większego rozwoju, a nie stagnacji, zwłaszcza zaś do poszukiwania swojej własnej tożsamości w specyfice lokalnej środowiskowej i problemowej, czy też do większego powiązania praktycznego z otoczeniem. Pogarszające się warunki finansowe funkcjonowania PWSZ w Raciborzu jako uczelni publicznej są także ważne, choć problem dotyczy większości Uczelni i nie jest on czymś nowym. Peryferyjne położenie geograficzne miasta stanowi tutaj raczej atut niż zagrożenie. Uczelnia ma bowiem szansę dotarcia ze swoją ofertą do środowisk dla innych niedostępnych. Kompleks prowincji, który określono jako zagrożenie świadczyć może o braku przekonania Jednostki do swoich wartości i możliwości kreatywnych oraz braku woli poszukiwania swojego miejsca w środowisku, w którym ona istnieje. Warto pokusić się więc o bardziej pogłębioną refleksję ogólną – czy zatem kierunek ten jest jeszcze potrzebny?

Jak stwierdzono w RS analiza SWOT przeprowadzona została na podstawie opinii ekspertów wewnętrznych. Sformułowana została we wrześniu 2015r. Jednostka po interpretacji analizy SWOT wybrała swoją drogę rozwoju, określając ją jako „strategię umiarkowanej ekspansji”, formułując dla kierunku *architektura* następujące cele strategiczne.

- rozwój kadry dydaktyczno-naukowej dla uzyskania uprawnień do prowadzenia studiów II stopnia na kierunku Architektura - jako najważniejszego stymulatora rozwoju, w połączeniu z uzyskaniem przez Uczelnię kategorii naukowej B;
- opracowanie i wdrożenie projektów programów nowych specjalności, w oparciu o badania rynku pracy i konkurencji;
- lepsze wyposażenie absolwentów w zdolności do konkurowania na rynku pracy i dalszego podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez kontynuację metody pracy „mistrz-uczeń”;
- zintensyfikowanie międzynarodowej wymiany studentów i kadry dydaktycznej dzięki pozyskaniu zewnętrznych źródeł finansowania;
- opracowanie i wprowadzenie w życie systemu wysokiej jakości, permanentnej promocji uczelni i kierunku, jako ośrodków miastotwórczych, będących źródłem wiedzy o mieście i regionie;
- dążność do ściślejszego powiązania treści nauczania z potrzebami regionu;
- systematyczne poszerzanie treści programowych o zagadnienia zrównoważonego projektowania i rozwoju;
- dalsze doskonalenie (uzupełnienie) infrastruktury dydaktycznej (warunków lokalowych oraz sprzętu), w tym utworzenie Laboratorium Budownictwa w Instytucie Architektury.

O ile rozwój kadry dydaktyczno-naukowej niewątpliwie stanowi najważniejszy, rzeczywisty wykładnik rozwoju kierunku, o tyle realizowany bez wyraźnie określonej tożsamości i wizji ideowej rozwoju, może być zorientowany nieadekwatnie do potrzeb i możliwości środowiskowych Jednostki. Opracowanie i wdrożenie specjalności w programie kształcenia, winno być poprzedzone konsultacjami przeprowadzonymi w środowisku architektów i jego organizacjami zawodowymi i stowarzyszeniowymi. Winna być też najpierw zapewniona, ustawowo wymagana, wybieralność przedmiotów, dająca możliwość kształtowania indywidualnej ścieżki

edukacyjnej. Kolejne cele, takie jak lepsze wyposażenie absolwentów w zdolności do konkurowania na rynku pracy i dalsze podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez kontynuację metody pracy „mistrz-uczeń”, jest bardzo chwalebne i potrzebne, tak jak postulowane zintensyfikowanie międzynarodowej wymiany studentów i kadry dydaktycznej oraz dalsze uzupełnienie infrastruktury dydaktycznej, w tym zwłaszcza powiększenia zasobów biblioteki. Wszystko to może być jednak możliwe przy znacznie intensywniejszym wsparciu finansowym Jednostki przez Uczelnię oraz pozyskane środki zewnętrzne, o które powinna ona bardziej aktywnie aplikować. Bardzo potrzebne jest dążenie do powiązania treści nauczania z potrzebami regionu, zwłaszcza w aspekcie tworzenia ww. wybieralności przedmiotów oraz kształtowania ogólnej specyfiki lokalnej i regionalnej. Może to się dokonywać poprzez zorientowanie na np. wskazane przez Jednostkę poszerzanie treści programowych o zagadnienia zrównoważonego rozwoju, energooszczędności i ekologii. Należy jednak pamiętać o tym, że nie powinno się to odbywać poprzez likwidację innych, ważnych przedmiotów, tak jak to się stało z przedmiotem ruralistyka (osadnictwo wiejskie).

Budowanie „twarzy” Jednostki poprzez jej ideowe określenie się w systemie edukacji architektonicznej kraju oraz silne powiązanie z potrzebami regionu, a zwłaszcza podniesienie poziomu kształcenia, na pewno będzie też dobrą, permanentną promocją Uczelni i kierunku.

Zalecenia

- Należy jednoznacznie zadeklarować się co do sprofilowania kierunku;
- Należy doprowadzić do wymaganej wybieralności min. 30 % modułów kształcenia;
- Należy, przy zachowaniu profilu ogólnoakademickiego, zapewnić 50% udziału punktów ECTS, przypisanych zajęciom powiązanych z działalnością naukową.
- Należy podjąć prowadzenie badań naukowych, które w warunkach kształcenia na pierwszym stopniu studiów o profilu ogólnoakademickim są podstawą doskonalenia programu kształcenia lub też zadeklarować się jednoznacznie do prowadzenia profilu praktycznego;
- Należy uzupełnić minimum kadrowe o jednego samodzielnego nauczyciela akademickiego oraz jednego nauczyciela ze stopniem naukowym doktora posiadających dorobek naukowy w zakresie jednej z dyscyplin naukowych w której ulokowany jest kierunek.
- Zaleca się wprowadzenie w Radzie Konsultacyjnej Instytutu bardziej kompetencyjnej reprezentatywności interesariuszy zewnętrznych ze środowisk stowarzyszeniowych i zawodowych architektów, zwłaszcza w aspekcie ich aktywnego, produktywnego udziału w opiniowaniu programów kształcenia.
- Wszelkie decyzje modyfikujące utrwaloną w kraju i za granicą tradycję i „dobre praktyki”, stosowane w edukacji architektonicznej, powinny być, przed dokonaniem zmian i wprowadzeniem ich w życie, szeroko konsultowane i przemyślane. Dotyczy to w szczególności zmian, które inspirowane są przez interesariuszy edukowanych w tym procesie - studentów. Ich udział jest ważny lecz nie bezwzględnie priorytetowy przy zmianie programu kształcenia. Wyniki oceny poszczególnych elementów WSZJK powinny podlegać więc umiejętnej, pogłębionej interpretacji merytorycznej, gdyż uproszczone wnioskowanie może dać skutek odwrotny od oczekiwanego - doprowadzić bardziej do uwstecznienia niż doskonalenia poziomu edukacji na tym kierunku.

Dobre praktyki

Status praktyczny kierunku

Zawód architekta należy do zawodów regulowanych. Obowiązuje określona procedura ubiegania się o uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej oraz wymagania co do kandydatów, którzy aspirują do ich uzyskania. Edukacja na kierunku *architektura* podlega regulacji w postaci istnienia standardów kształcenia określonych w *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: weterynarii i architektury* oraz *Dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu i Rady Europy z dnia 7 września 2005 r. a także zapisów prawa polskiego*. W tym więc zakresie kształcenie powinno spełniać wymagania prawne, kontynuować tradycje i doświadczenia krajowe i zagraniczne oraz „dobre praktyki edukacyjne”, a także tworzyć rozwiązania nowe, które wynikają zarówno z postępu cywilizacyjnego, jak i zadośćuczynienia potrzebom życia społeczności lokalnych.

Ogólne obszary rozwoju Instytutu podporządkowane są kształceniu głównie kadry inżynierskiej, co jest zgodne z

potrzebami społecznymi i regionalnym rynkiem pracy. Wynika też z obsady kadrowej kierunku. W Jednostce występuje więc wyraźnie praktyczne sprofilowanie kierunku, w postaci rozbudowanego systemu przedmiotów praktycznych i praktyk zawodowych, co jest bardzo istotne w edukacji architektonicznej i stanowi niewątpliwie „praktykę dobrą”.

Praktyka zawodowa

Status praktyczny kierunku realizowany jest programowo w rozbudowanym systemie praktyk.

W trakcie siedmiu semestrów studiów odbywają trzy praktyki: inwentaryzacyjną, konserwatorską i projektową. W ostatnim, 2014 roku, uzupełniono ofertę kształcenia o międzynarodowe warsztaty architektoniczne, które odbywają się raz w semestrze poza granicami kraju. Mają duży walor dydaktyczny, praktyczno-naukowy i promocyjny.

Polityka kadrowa

Bardzo dobrą praktyką jest posiadanie przez znaczną część nauczycieli uprawnień budowlanych do projektowania w specjalności architektonicznej oraz ich duże doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, mogące być dobrą podstawą do prowadzenia badań stosowanych. Sytuacja ta jest właściwa i zgodna z charakterem uczelni o profilu praktycznym.

Współpraca

Dobrą praktyką jest współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym i kulturalnym, z jednostkami samorządów terytorialnych, przedsiębiorstwami, organizacjami branżowymi, stowarzyszeniami zawodowymi etc. Cenne jest porozumienie o wzajemnej współpracy i partnerstwie zawarte z instytucjami samorządów lokalnych miast i gmin oraz przedstawicielami kultury, zwłaszcza w zakresie opracowywania projektów, organizacji wystaw oraz praktyk studenckich.

Dr hab. inż. arch. Jerzy Uścińowicz